

Dvisavaitinis iliustruotas Jaunimo Laikraštis. Lietuvos Vyčių Organizacijos Organas

Tomas VI

Sausio-January 30 d., 1924

442

No. 2 (148)

Adomas Varnėnas.

Savarankumo Reikšmė Gyvenime.

SAVARANKUMĄ galima spręsti iš daugelio sričių, bet čionai atkreipsime dėmesį tik į mokslo ir auklėjimo sritį. Savarankumas mokslo srityje reiškia asmens pažiūrų nepriklausymą nuo svetimų nuomonės.

Auklėjimo srityje reiškia valios jėgą laisvai kę darant, t. y. nesibijant žmonių ir nepasiduodant masės sugestijai. Savarankumas mokslo ir auklėjimo srityse stengiasi nugalėti moralinės darbuotės kliūtis, bet ir taikinas prieš esamųjų apystovų ir net nusilenkia prieš fizines kliūtis.

* * *

Žmogus, ateidamas į šį pasaulį, atsineša su savim dvi įgimtis: viena traukia prie to, kas gera prakilnu, o antra — kas pikta. Kūdikis tos dvi pajėgi yra silpnos, neįsigalėjusios, todėl jis negali reikšti savarankumo ir yra priklausomas nuo tėvų.

Kūdikis gi lieka jaunikaičiu, o jaunikaitis subręsta vyru. Keitimasis nuo kūdikio iki jaunikaičio yra ne vien išviršinis, bet ir vidujinis, t. y. sielos gilumoj. Mums svarbiausia ir yra atmainos padarytos sielos gilumoj, nes tuomet dvi priešingi įgimti keliasi iš miego ir pradeda tarpusavę kovą. Tuomet tai jaunuolis daro pirmutinius žingsnius apreiškimui savarankumo. Taigi, jaunuoly savarankumas ima pradžia.

Kasdien jaunuolis žengia į suaugusiųjų vyrų eilės ne vien išviršiniai, bet ir sielos gilumoj. Kasdien vidujinė kova darosi aršesnė, ir viena iš pajėgų lieka galingesnė ir pavergia antrąją. Tuomet

met kova jau pasibaigusi, ir savarankumas pradeda bręsti. Jei žmoguje laimėjo kovą kilnūs, gerasis veiksnys, tuomet išeina geras, doras žmogus; bet jeigu kovą laimėjo žemesnioji įgimtis, tai toks žmogus nedrįstama vadinti doru žmogumi. Bet kuomet žmoguje subręsta savarankumas, tai jį reikia tvarkyti, nes netvarkomas savarankumas gali virsti savivalia ir net žiaurumu.

Žmogus, būdamas savarankis, negali pasitikėti kitais akla, bet visa, ką kiti pasako, ko iš mūsų reikalauja, reikia sąžiningai perleisti per proto ir širdies koštuvą.

Asmuo, kuris į viską žvelgdamas neperkato visa per proto koštuvą, tai esti minios pasekėju. Toksai sekimas nekenkia, kuomet toji minia žengia tikruoju keliu. Bendrai imant, tokie sekimai minios esti pavojingi. Todėl žmonės esti skirstomi į: pasekėjus minios ir savarankius, atsižvelgiant vien į žmonių valios tvirtumą.

Apsižvalgę po pasaulį, pamatome, kad žmonės dažnai seka minią neapsvarstę savo protu to sekimo naudingumą ar kenksmingumą.

Taip dažnai girdžiame, kad vienas asmuo apkalba kokį nors kitą asmenį. Išgirdę tokį apkalbėjimą, dažnai tam patikime, o ypač kuomet ant apkalbėtojo asmens esame pikti. Tuomet į apkalbėtajį asmenį žiūrime kaip į tikrą prasikalbėlį. Čionai mes jau pasidavėme kitų įtakai, nors tuo mes nepersitikrinome.

Sekimas kitais, yra taipgi matomas, kuomet esti atliekami kokie nors susirinkimai. Labai aiškiai matome taj, kuomet vyksta partijinė agitaci-

ja. Daugelis žmonių, girdėdami įvairius pažadėjimus, patiki jais nepamane savo protu, ar tas pažadėjimas išpildomas arba ne. Dažnai tokie asmenys pasako: "Mano kaimynas Jonas tiki jų žadėjimais, o jis yra užbaigęs "narodną", tai mano durnas protas spręsti čionai jau nieko nebegali".

Kur tik mes nežvelgsime, visur pastebėsime asmenų, kurie akiai seka minią.

Žmonės labai trokšta pasirodyti savarankiais. Bet jį reikšdami dažnai seka minią. Taip jaunuolis laiko už savarankumą tai, kuomet jis galės gerti baltakę ir rūkyti paperosus. Paklaustas, kodėl jis rūko paperosus ir geria baltakę, beabejo, atsakys: "Paperosus rūko ir degtinę geria visi vyrai, o būdamas vyru esi kartu ir savarankiu!" Tas aiškiai parodo, kad jis yra naujas minios pasekėjas, arba kaip juos vadina — naujas miniažmogis. Jeigu paperosų rūkimu ir etc. galėtų suprasti suaugusį žmogų, o kartu ir savarankų, tai į tą skaičių turėtumėm priskaityti ir daug piemenų, kurie matydami vyresnius rūkant griebiasi to paties. Ar mes sutiksime pavadinti tikru vyru tą piemenį ar vaikina, kurs bus užsidėjęs kepurę ant ausies? Kuomet jo paklausime, kodėl jis taip daro, tai pasiteisins, kad taip nešiojās Petro, Jono ar kito kaimyno bernas! Beabejo, kiekvienas tokį vyrą paskaitys už miniažmogį (minios pasekėją).

Taip pavadinsime ir kitus asmenis, kurie seks minią teisingai neapsisprendę sulig savo protu ir sąžinė.

Dažnai moksleivis, inteligentas ar šiaip žmogus būdamas tikinčiu kataliku, kuomet patenka tarpan moksleivių, inteligentų, ar šiaip žmonių, kurie esti socialistinių pažiūrų, tai tikintysis užsikrečia daugumos nuomonėmis. Tokion apstovon patekęs žmogus, mačo vien gerąsias puses socializmo, o nepastebi blogųjų.

Dažniausia pasekėjas minios sako: "Mano protas numato, kad minia žengia klaidingu keliu, bet aš pasaulio neperdirbsiu sulig mano proto dėsnių". Tiems asmenims Dr. Fr. V. Fērsteris savo veikale "Jaunuomenės auklėjimas" aiškiai yra pasakęs: "Kas tvirtai laikosi savų įsitikinimą, tas perdirba pasaulį savaip".

Todel į kiekvieną dalyką žvelgiant, apie jį reikia spręsti savo protu, lyg nebūtum girdėjęs svetimos nuomonės. Kiekvienam reikalinga už save spręsti, mąstyti ir dirbti — reikia likti savarankiu. Savarankumas esti ne viena diena įgijamas. Tam reikalinga turėti įgimus gabumus, būtent: žmonių pažinimą, ir į viską žiūrėti kritingai.

Žvelgdami žmonijon, mes pastebiam, kame gimsta ir bręsta savarankumas. Jeigu savaran-

kumas turi pradžia ir branduolį, tai turi būti, kas jo pageidauja ir kam jis reikalingas. Pirmiausiai savarankumo pageidauja mokslas.

Žmogus, stodamas prie mokslinio darbo, susiduria su įvairiomis mokslo sritimis, būtent: matematika, gamta, visuomenės mokslas, filosofija, teologija ir etc.

Kiekvienas moksleivis mėgina savo pajėgas, kad įgijus mokslo, o paskui savarankiai besidarbuojant pastūmėti mokslą tolyn, idant prisidėti prie mokslo kūrybos. Bet kad žmogus galėtų prisidėti prie mokslo kūrybos, reikia, kad jis, įgydamas mokslo, išdirbtų savyje kūrybai reikalingų ypatybių, būtent: savarankumo, sistematinumo ir kringumo. Taigi, mes matome, kad mokslas, kuriuomi didžiuojasi pasaulis, reikalauja savarankumo.

Savarankumas labai pageidaujamas auklėjimo srity.

Kuomet vaikas susitinka su kitais vaikais, tai dažnai šis lieka pajuoaktu. Kiekvieną dieną, kuomet jis ateina prie būrelio žaisti, kenčia pajukimą ir koliojimus. Tai matydamas, jis sumano sekti jų pavyzdžius ir prisidėti prie kitų pajukimo, kad tokiu būdu nekęsti pačiam pajuką. Jis dabar jau seka juos kaip apsiėjimuose, taip ir kalbose.

Taipgi dažnai vaikai bijosi žmonių, kuomet jų motina įduoda nešti per miestą krepšį ar kitą daiktą. Jie neša įduotąjį daiktą tol, kol nepajuokia jų iš tarpo draugų ar kas nors iš žmonių.

Kiekvienas auklėtojas savo mokiniui turėtų pasakyti Dr. Fr. V. Fērsterio žodžiais, kuriuos jis ištarė savo mokiniui, kuomet šis nenorėjo padėti moteriškei surinkti išbirusių obuolių ir tik ėjo tuomet, kada mokytojas prižadėjo pasakyti jam paslaptį: "Dėkui, kad pasigailėjęs nuėjai. Paslaptis yra tokia: jei tu neprisiversi nežiūrėti nei kairėn, nei dešinėn, tavo širdžiai ir sąžinei ką nors liepant, tai žinok, kad tavim niekas pasauly niekados nepasitikės. Baimė žmonių liks įprotis, nuo kurio jau nebeištrūksi. Kada nors išsivadėsi, išsiginsi net savo prietelių, ir žmonių kalbos blaškys tave, kur tik norėdamos. Ir jei žmonės išjuoks tavo tėvus, — tu ir tada jiems pritarsi. Miestuose galėjai sutikti berniukų, kurie kepurėse turi parašytą vardą to viešbučio ar krautuvės, kur jie tarnauja, pav.: "Alšvang ir B-vė". Žinok, ant tavo kaktos, ant tavo lūpų ir tavo akyse ateity irgi bus parašyta: "Alšvang ir B-vė" — tai reiškia: Aš nesu tvirtas žmogus ir nepriklausau savęs, bet esu "Alšvang ir B-vė", priklausau kiekvieno, priklausau žmonių, esu tarnas kiekvieno žmogaus, mane išjuokiančio ir išmanęs tyčiojančio, ir esu visada pasirengęs tarnauti, kupinas pagarbos ir nusizeminimo".

Savarankumo reikalauja taipgi politikas, moksleivis, kaimietis ir etc. Ir kur tik nepažvelgsime į šį platųjį pasaulį, kiekviename jo kampely skambės aidas: savarankumo, savarankumo norime.

Savarankumas, kaip visų žmonių pageidaujamas, svarbią rolę lošia gyvenime. Nes prie savarankumo išeiina aikštėn visi asmens gabumai, ypatybės, kurios kaip tik sudaro minčių originalumą, naujumą. Savarankus žmogus stovi šalia

kitų žmonių ir jis nori jiems tarnauti, tik ne jų įrankiu likti, jų žemumui didinti, bet kad ir jie pasiektų aukštesnį žmogaus laipsnį. Savarankaus žmogaus sieloje slepiasi aukštesnis žmogaus laipsnis, atspindintis doros, tiesos ir šviesos spinduliais*).

*) *Literatūra: Dr. Fr. V. Fērsterio "Jaunuomenės auklėjimas" (vertė M. Pečkauskaitė), nekurių metų "Ateities" numeriai.*

Just. Strimaitis.

Dievo Apvaizda.

Vai Dieve, Dieve! vėl tie vokiečiai čia! Dabar bus jau po gyvenimo: išneš paskutinį gabužėlį šieno, uždegs trobas... — bėgiojo po kambarį moteriškė išsigandusi ir galvą susiėmusi.

— Kas, ar tai jau maskolius gena prūsą? — klausia senas tėvukas.

— O kaipgi! Ana jau vieškeliu pleška ant Naumiesčio gurguolė, joja raiteliai, visi kuone zovada... — pasakojo greitai dūsuodama Elzbieta.

— Tai bausmė Dievo atėjo! O vis už tą žmonių pasileidimą. Ar čia būt kas buvę, kad ne tie žmonių netikę darbai, tie "rabaksai", tos visokios mados, — murmėjo senis. — Aš sakiau, kad nebus gera iš to visa, ir tai pasirodė Dievo rykštė, dabar matai...

— Vajė, vajė, kas bus? kur aš dėsiuos su vaikučiais, tais mažutėliais? — skundė moteriškė.

Ir ištiesų. Vokiečiai traukėsi. Jau artyn, artyn... Nusigandę žmoneliai žiūri pro langus ir virpa, it apušės lapai, šnabzdėdami: "jau po gyvenimo, jau po namų"...

Gurguolė nuėjo už Širvintos kokius penkis varstus. Už keturių varstų nuo Naumiesčio stoto pirmosios prūsų armos ir aštuonias jų nepertoliausia viena nuo kitos pradėjo kasti žemėn. Ūkininkai metė arę ir akėję ir parėjo namon, kad, pradėjus šaudytis vokiečiams su rusais, sūskubti sulysti į duobes, kurias jau kiekvienas pasirūpinęs turėjo. Pradėjo armos kasti žemėn, pradėjo nuo trobų lupt ir nešt lentas, piaustyt ir daryt šalia įkastų armotų žemėje lindynes. Pas kurį nebuvo atliekamų lentų, tųjų pradėjo lupt lentas nuo galų trobų, grindis, lubas.

Išsigandę žmoneliai tyliai tarp savęs kalbėjos: "Bus mūsų, bus mūsų".

Nebežinojo nė kas daryti. Vieni mėgino bėgti, kiti važiuoti, trauktis į rytus, kiti likosi vietoj, atsidavę Dievo valioj.

— Kaip bus, taip bus, kaip Dievas duos, taip bus, o aš iš savo namų tik niekur neisiu; užmuš, užmuš, jau ir taip laikas mirti, — kalbėjo ne vienas iš senųjų ir neramiai kažko laukė.

Vokiečiai dirbo apkasus ir vertė ramiuosius gyventojus padėti jiems kasti, žadėdami po karo užmokėti už tai. Tarp vokiečių kareivių rados ir keletas lietuvių, daugiausia nuo Tilžės.

Į pavakarę pradėjo girdėtis iš pietų pusės neperaiškus patrankų ūzimas, bet tolyn garsynėjo dundėjimas ir apie vienuoliktą vakarę jau buvo aiškiai girdėtis atskiri armotų kirčiai.

Tai buvo penktadienio vakaras. Daugumas žmonių tą naktį visai nemiegojo: Prūsų pusėj buvo matytis gaisrai pietų pasienio pakrašty.

Ir mūsų Elzbieta nemiegojo. Ką miegos, kad vienas po kito pradėjo lankytis vokiečių kareiviai prašinėdami tai "špekio", tai "milcho" ir panašių galų.

Vargas buvo su nemokančiais lietuvių kalbos. Nor pieno, — tai priėjęs parodo ar pabarškina puodynėn, nor duonos — vėl šiaip taip. Kits šiek tiek fenigių užmoka, nuo kito džiaugkis, kad galva linktelėja, o yra ir visai biaurių.

Kaimynų išvedė vieną arklį, puikų juodį, ketverių metų, 300 rublių vertės, palikę neva kotelę, kuri, kaip paskiaus išvertė vienas studentas, taip sako: "Tavo juodis fein, smagus bus jodinėt. Jei gaila jo, gali atvešt porą centnerių avių į Stalupėnus — priimsim".

To pat kaimyno pamatė sode bičių esant, ir užsiklupo kiti medaus. Senukas, kurs labai mylėjo bites ir brangino jų darbą — medų, noroms nenoroms davė medaus, bet neiškentęs paprašė už

tai užmokėti. Kaip šoks vienas vokiečys, išsi-traukė karda, sugniauzė drūčiai saujoje ir pri-kišęs prie smilkinio senukui baisiai ėmė grumoti, taip jog nabagėlis atsidėjo daugiau iš vo-kiečių pinigų reikalauti.

Kiek geriau vokiečiai apsiėjo pas Elzbieta, kurios vyras buvo pašauktas atsarginiu. Tik šieno tai pusę šalinės išnešė.

Sekmadienis praėjo gana neramiai, tik vis delto da pakenčiamai. Iš sekmadienio į pirmadienį naktį antrą valandą pasigirdo patrankų griaudimas, pliskėjo prožektoriai, it tikrieji žai-bai, buvo netoliesia didelis gaisras. Griaudė ligi ketvirtos. Vėl aptilo ligi prašvintant. Užmig-džius vaikus ir pati Elzbieta kiek užsnūdo.

Pabunda išgirdus vaikų riksmą, ligonės močiu-tės dejavimą lovoje ir kažkokį bildesį. Prasi-trina miegūstas akis ir pamato atidaras duris, o iš priemenios kambarin neša du vokiečiai kul-kasvaidį. O kieme knibzdėte knibzdėjo vokiečių kareivių su šautuvais.

Pamačius kulkasvaidį ir užkrosnyje subėgu-sius klykiančius vaikus, moteriškė apalpo ir, pri-sišliejus prie krosnies, susmuko ant suoloelio. Ji atsipeikėjo vieno vokiečio rankose, kurs ją išve-dė laukan ir puskalbiai lietuviškai ramino, kad nebūsią nieko, jie tik į rusus šausią.

Patrankos užė, šoviniai lėkė per namų vir-šų ir už kokio varsto toliau nuo namų trūko.

Nuo tėvuko Elzbieta sužinojo, kad rusai atei-na nuo Alytaus. Elzbieta su tėvuku da labiau persigando, kai šoviniai pradėjo trūkt vis arčiau ir arčiau namų. Krito už sodo, krito ir trūko, išnešdami didelias duobes iš molyinės...

Vienas šovinys tuč tuojaus trūko, užvertė porą avilių sode ir išnešė duobę. Elzbieta su tėvuku persigando neapsakomai. Atsipeikėjusi ji nubė-go kambarin pasiimt iš lopšio kūdikio, ir išsi-vest vaikučius į daržę iškastąją duobę. Pribė-gus prie kambario durų išgirdo kliksmą sulindu-sių užkrosnin vaikų... Atidarė duris, o vokiečiai tuo tarpu pradėjo šaudyt į rusus per langą. Pa-sipainiojusius medelius ant kelio kulkos kirpte nukirpo...

Močiutė lovoje tik persizegnojo ir abiem ran-kom suspaudė ražančių...

— Dieve, mano, pasigailėk, atleisk nuodė-mes!.. — švagždėjo jos išbalusios, net pajuodu-sios iš baimės lūpos, ir ji atsidavus Dievo va-liai tik laukė netikėtos mirties.

Nesavaime persigandus Elzbieta šoko prie lopšio, pastvėrė kūdikį ir šūktelėjo vaikus: "Bė-kim, vaikeliai, į duobę"... Po minutės jau buvo duobėj.

— Dieve, Dieve, kas dabar bus?! Kas gi da-bar bus? kur mes pasidėsime? — šnabzdėjo duo-

bėje didžiai drebėdamos jos lūpos... Širdis krūti-nėje tarsi su plaktuku plakė trunkės. Domi klau-sa gaudė kiekvieną šiūstelėjimą, kiekvieną švilp-telėjimą ir bumbtelėjimą... Akys, per duobės sky-lę žiūrėdamos, laktė per erdvę, tarsi greitai no-rėdamos joje ką pagauti... Toks buvo išgasties paveikslas.

Juo tolyn, juo smarkyn ėjo kulkasvaidžio burbimas... Iš už kelių varstų atsakinėjo rusų ar-motos. Granatos pradėjo da tankiau krist ant lauko ir apie namus.

Tik tra-trrrra! negirdėtas pyškėjimas, de-ja-vimas. Langai sučerškėjo, žemė sudrebėjo ir Elz-bietą kai šaltu vandeniu perpylė...

Kulkasvaidžio babsėjimas kambaryje nutilo.

— O Jėzus Marija!! — sušuko Elzbieta — jau po močiutės, jau po namų, jau, jau... — ir, pati nejudama, išsoko iš duobės ir nubėgo į kam-barį. Atidaro duris, — visi keturi vokiečiai su-griuvę ant žemės. Vieno burna apdraskyta, ki-to ranka kruvina, tur būt perlaužtas kaulas, o du likusiu buvo ant viens kito sugriuvę pas pat kulkasvaidį. Baisus reginys!

— O, Dievo apvaizda! močiutė išliko, mamelė išliko! — su džiaugsmo ašarom bučiavo Elzbieta savo vos gyvą motiną.

Atbėgo ir tėvuks. Pamatęs keturis gulin-čius vokiečius ant žemės smarkiai krūptelėjo ir akis pastatė. — Kuo kovojo, nuo to ir žuvo. Tu taip visus ant syk nuimk!.. Ir trobos neuždegė! — tik ištarė.

— Močiute, ar tau nieko nepadarė? — klausė Elzbieta.

— Dievas šventas laikė... — atsakė močiutė pamėlinavusiom lūpom.

— Tai sakau, ką Dievo apvaizda sergsta, tai ugnys nesudega; močiutės visai nepalietė... — pratarė Elzbieta.

Rygiškiai, 19—IX 14 m.

J. Naruševičius.

Kas žino daugiausia,
Tas kalba mažiausia.
Kas maža ką žino,
Kitus tik klaidina:
Daug kalba, meluoja,
Patamsėj gyvuoja,
Nemyli šviesybės,
Nekenčia teisybės.
Ir dedas protingu,
Didžiai išmintingu,
Nor būti augštesnis,
Už visus geresnis.

Pr. Genys.

Ištremtieji.

ASKUTINIAI vakarinės saulės gausūs spinduliai, skaisčiu pragedruliu nusidriekdami, ugninėmis varsomis nudažė kambario sieną. Pažaidė, pamirgėjo ir sugrįžo iš kur buvo atkeliavę. Saulė paskendo už kalnyno. Juodi šešėliai ilgomis juostomis slenka nuo kalnų viršūnių... Nedrąsiai raitydamos šliaužia pakalnėmis... Tai vėl, po valandėlės, kuopia į priešais rymantį skardį, tai didžiausiu smarkumu krinta bedugnėn, kuri kalną nuo kalno skiria...

Kambary pasidarė visai tamsu. Ant mažo, ties langu niūrančio stalelio tikėjo mažas laikrodėlis, kurio silpna armonija skambėjo vakaro tylybėje. Kerčioje stūksojo dvi skulptūros. Sunku buvo suprasti jų simbolinę reikšmę. Tačiau kiekvienas, į jas arčiau prisiziūrėjęs, pajusdavo labai didį senoviškumą.

Sienose kabojo gražūs paveikslai, daugiausia žmogaus ranka atvaizduoti Alpų regionai. Tarp jų galima buvo pastebėti visai keistų, nesuprantamų vaizdų. Nors pažiūrėti jie negražūs, bet giliai į širdį kalbantys. Piešė juos ne koks įžymus dailininkas, bet pats "Roliandas", šio kambario šeimininkas.

Nakties sapnais pasipuošę mieguisti šešėliai, beslankiodami aukštomis viršūnėmis ir giliais urvais, nuramino vargo pasaulį ir įmigdė svainančiu miegu.

Subildėjo namelio durys. Skambūs atgarsiai nuzvimbė slaptingoje kambario tylybėje. Tai ženklas, kad grįžo iš kalnų pats šeimininkas—"Roliandas".

Buvo tai pusamžio vyras. Vilkėjo gerus geltonos suknės rūbus. Avėjo lengvus čebatėlius. Reta barzdelė, nelabai dideli ūsiukai ir gelsvas veidas, rodė žmogų labai daug skausmo mačiusį, begales gyvenimo skriaudų pakentusį ir skaudžiai prikankintą...

Ilgi plaukai garbiniais sviro ant pečių... Raukšlėta kakta ir gilios užsimasčiusios akys reikšte reiškė sielos nerimą, ilgesį, apsvylimą...

Tvirtu sklėsčiu užsklendęs prieangio duris, įėjo į kambarius. Čia buvo tamsu ir tylu... Šitą tyla "Roliandas" labai mėgo. Jo siela troško tylėti ir liūsti... Mat, pats gyvenimas ją skriaudė...

Ir dabar "Roliandas" pajautė širdy skaus-

mą, gilų nuliūdimą, lyg dar neišgijusią žaizdą.

Žadėjo žiebtį žiburį, tačiau norėjosi pasėdėti vakaro sutemose, jausti, gyventi!.. Priėjo prie fortepijono ir atsisėdo...

Tuom tarpu iš kalnų patekėjo mėnuis apsuptas raudonų varšų pazaru. Įspindęs į kambario langą, sidabrine šviesa apliejo šviesius "Roliando" plaukus, baltą kaklaraištį ir juodus rūbus...

"Roliandas" išiziūrėjo į aukštybėje mėlynuojančias dangaus gilybės... į sidabruotas žvaigždeles, į ramiai besiliejančią jų blizgėjimą... Baugu pasidarė. Skausmas širdį apėmė... kratūs šiurpuliai nukratė visus kūno sąnarius, suvirpino krūtinę... O gimusis skausmas nuolatos augo, didėjo, plėtėsi užliedamas visą sielos būseną.

Įpratusiais pirštais palietė fortepijono klavišius. Suvirpo stygos, pasipylė eilė atgarsių, tonų, pynėsi melodijos, žaidė akordai... Neilgai skambėjo stygos... Jos greitai nutilo. Pirmieji tonai pagavę muziko sielą, skausmu ir nuliūdumu prakalbėjo, nunešė ją pro nakties tylybę, pro miegančiųjų sapnus į Lietuvos šalelę — į jaunybės dieneles.

Prisimena jisai, kaip kitąsyk dar mažas būdamas su brangiais tėveliais gyveno. Mato nurūkusias pirkutės sienas, mažus, lyg vilko akis, langus, juodas lubas, kramzlėtą aslą, krosnį ir įžiebtos dervos raudoną šviesą... Mociutė rėteli suka ir dainuoja apie brolelius kapinėj žuvusius, apie martelę į vargelį patekusią, žalia rūtėlę suvaitinusią... Tėvelis kartais virves suka, kartais šaukštus skabia ir jį, savo sūnelį, prakalbina... Štai vyresnysis brolis Tadas ir sėgėlė Liudytė. Su jais džiaugėsi, linksmi krykštavo ir verkėdavo. Jis vadinosi Vincuku, ne Roliandu... Šita antrai vardą jam gyvenimo nedalė pririšo.

Širdis, lyg jūra banguoja! Atminimai pinasi...

Eina jis su broliu į mokykla. Šaltas vėjas drasko kietu sniegu apšalusius laukus, ardo ežes, tvilko vaikučių veidelius... Nešasi juodu po kelias knygas įvairiais piešinėliais išpuoštas ir nesuprantamų raidžių prirašytas... Mokykloje, nežinia delko, juodu buvo neapkenčiami, pravardžiuojami... Ką mokytojas ir draugai kalbėjo, juodu nesuprato, delto nuolatos tylėjo... Išėję už miestelio, lyg kaliniai laisvėn išleisti, liuosai atsidusdavo, linksmi šnekučiavo taip, kaip tėvelis moti-

nėlė kalbėdavo... Pamena, kaip senas, barzdotas mokytojas už tai, kad juodu nesuprato jo įsakymų, barė, stumdė, klupdė... Parėjusiu namo skundėsi tėveliui, prašė, kad nuėjęs nubaustų pikčiurną... Tėvelis tik skaudžiai atsiduso. Per nuvargusią blakstieną nuriedėjo ašara... Vincukas irgi nuliūdo. Tačiau nesuprato, delko tėvelis nuliūdo.

Užbaigia Vincukas pradžios mokyklą, įstoja gimnazijon. Gabus tai buvo mokinys; gilaus proto ir labai slaptingos širdies. Ką jis jautė, ko troško, niekas nežinojo, nes tik vienas, savo širdyje užsidaręs, gyveno, niekam nieko nesigirdamas. Taip praslinko keli meteliai.

Vieną rytą, rengdamosi mokyklon, Vincas pajautė nesuprantamą troškimą. E, mano, skauda širdį... Nueisiu gimnazijon — užsimiršiu. Ir pasiėmęs knygas lėtai išdūlino mokyklos link. Rytas buvo gražus, saulėtas. Kelyje pasitiko ketletą draugų, bet Vincas troško eiti vienas. Širdyje pynėsi slaptingos mintys, žadindamos švelnų, saulėtą ir neapsakomai ilgestingą jausmą. Tik pakelia akis, žiūri, priešais ateina jauna mergina. Ypatingas gyvumas ir jaunybė jį patraukė. Kas buvo šitoji mergaitė, jis nežinojo, nes pirmą kartą ją tematė.

Praslinko keleri metai. Gyvenime daug atmainų įvyko. Vincas geriausiai pažįsta tą netikėtai pamėgtą mergaitę. Ji vadinosi Danutė. Pirmą buvusi liekna, kaip ežero nendrelė, dabar išaugo, pražydo, kaip liepa. Ūgio neaukšto tebuvo. Veido apvalaus. Nosytė — švelni. Plaukai garbiniais nusvirę ant lieknų pečių, papurę, gražūs, gražūs, augaloti! Skruostai baltai rausvi. Antakiai tamsūs, o akytės... kad pažiūrės, tai rodo tirpdyte sutirpdytą... Lūpos — vilioklės. Kalba gyva, tik žodžiu tarimas labai savotiškas, bet gražus. Krūtinė ilgą laiką buvusi laiba, ūmai sumoteriškėjo. Stuumuo dailus, grakštus.

Ne dėl gražių akių ji Vincukui pasidarė brangi, ne dėl grakštumo jis ją pamylėjo savo paslaptingos širdies troškimais, bet tik dėlto, kad jų sieloje plakė bendra, tyra - tyra ugnelė... Kad judvieju sielos bendromis idėjomis gaivinosi ir tuos pačius troškimus nešiojo.

Ar žinojo Danutė Vincuko meilę, sunku pasakyti, nes Vincukas nedrįso sielos paslapčių atverti. Jau tiek metų draugauja, bet Danutė nežino, kokie tikslai supančiojo draugo širdį. Nežino, kokiomis svajonėmis Vincukas užminga ir kokiomis maldomis keliasi.

Vieną vakarą labai gražiai švietė mėnulis. Dangaus skraistė atrodė gili ir graži. Iškoštas, sotus oras maloniai dvelkė nuo žydinčių liepu. Gatvėse mažai besimatė žmonių. Lėtais žingsniais slankiojo Vincukas, tik tik kojas pavilkda-

mas. Veidas jo buvo labai liūdnas. Akys daugiau ilgėjosi, negu švitravo ir džiūgavo.

Danutės namai niūksojo ant kalno, klevų ir kaštanų lapais užskleisti. Vincukas kopė kalnan siauru takeliu. Ties daržo tvora Vincukas pastebėjo skubiais žingsniais į jį besiantinančią mergaitę. Tai Danutė...

— Geras vakaras!..

— Geras geras...

— Kame tiek ilgai vaikštinėjote? Ar nė miegužio nenorite?! — pratarė Vincukas.

— Grįžtu namo, palydėk... buvau už miesto.

Danutei buvo tiesiog nesuprantama, delko Vincas toks geras, draugingas, visada mandagus...

Vieną kartą Vincas nuėjo į Danutę ir išsikvietė ją už miesto. Lankose kvepėjo piautas šienas, iš užgirio švietė daugiaspalvės žaros. Nuo kalno, ant kurio stovėjo kalėjimas, girdėjosi melodingi fleito tonai, — tai sargybinis fleituoja ir graudena apylinkę. Mažai juodu tada tekalbėjo, nes... kalba nėjo. Vincukas aiškino rytdienes pamokas. Danutė sekė jį, kartais šį tą savo pridėdama. Kiek paėjusiu užlipo į senais ažuolais apaugusį kalnelį. Susėdo.

— Kad mudu pamatytų mokytojai, tai nežinau ką pasakytų? — lėtu ir apgailestaujamu tonu pratarė Danutė.

— E, drauguže, mūsų mokytojai... Tiesa, mus užkankintų... Bet juk reikia jiems laikyti kieta ranka mūsų jaunuomenę, patys matome — ji dažnai klysta.

— O mudu?..

— Mudu... Tiesa, mudu... Danute! Aš turiu širdį... Trokštu, kad kiekvienas mano žingsnis būtų grožiu papuoštas. Kiekvienas siekimas gerų norų kupinas, o veiksmai pilni ateities...

— Taip. Aš tą matau. Bet žmonės yra akli ir kurti — jie tavęs nesuprastų...

— Kas daryti?.. Aš esu laimingas, kad tu Danute mane supranti.

II.

Ilgas laikas praėjo nuo tų dienelių, kurios Vincą ir Danutę laimino. Baigė juodu vidurinį mokslą. Vincas rengėsi universitetan, Danutė norėjo vienus metus pailsėti, o paskui taipgi baigti aukštesniąją mokyklą.

Prieš pat išvažiuosiant universitetan, Vincas nuvyko į Danutę atsisveikinti. Danutės tėvai didžiu malonumu priėmė svečią, bet paslapties nežinojo, tik džiaugėsi Danute ir jos draugais.

Diena buvo graži. Danutė pasikvietė Vincą sodan pasivaikštinėti. Kalbos tarp jų užteko, delto nė nepajuto kaip prabėgo kelios valandos. Artinosi pavakarė. Staiga kieme sulėjo šuva,

subildėjo vežimas, pasigirdo keletas nepažįstamų balsų. Greitai viskas aprimo. Danutė pasakojo apie namus, kvietė Vincą dar kartą atvažiuoti, prašė, kad laiškų rašytų, nes sakėsi labai nuobodžiausianti. Vincas žadėjo lankytis, rašyti ir neužmiršti.

Užpakaly pasigirdo sunkūs vyriški žingsniai. Pro krūmus pasimatė Danutės tėvas ir keletas žandarų. Vyresnysis, išdidžiai priėjęs prie Vinco suriko.

— Oružja u tebia jest (ar yra prie tavęs ginklų)?

Vincas ramiai papurtė galvą.

— Obiskat (padaryti krata)! — sušuko žandaras.

Prasidėjo krata. Vincas labai nervavosi, nežinodamas už ką jį krato. Danutė labai pergązdinta pradėjo verkti... Tėvui paklausus, delko taip daroma, žandaras smako balsu atsakė:

— I ty takoj že (ir tu toks pat)!

Vienas žandarų uždėjo ant Vinco rankų geležinius pančius, vyresnysis atėmė dokumentus.

Danutės sielvartui nebuvo galo. Didžiausias sopulys rėmė jos jauną krūtinę. Akys temo. Veidas tai raudonavo, tai balo... Pribėgusi baltomis rankutėmis apkabino Vinco kaklą, jojo galvą švelniai prispaudė į mylimą krūtinę. Degančiomis lūpomis pabučiavo išblyškusį Vinco skruostą... Tai buvo pirmutinis pabučiavimas...

Tuo tarpu žandaras šoko į ratus ir botagu smarkiai sumušę arklius išnyko iš akių... Išnyko, kaip vanagai, su auka...

Ilgai stovėjo Danutė, lyg apmirusi, bet meko nebematė. Jos akyse skausmai vaidenosi!.. Skausmas kilo iš meilės...

Sutemo. Naktuzė. Užmigo žemė. Pragydo lakštingala, o Danutė verkia, blaškosi, nerimsta...

Iš kalnų patekėjo mėnulis, raudonas, raudonas! Vilioja ją į laukus, į tolį pasivaikščioti, bet Danutė šluosto į pagalvę tyras, tyras ir skaudžias ašarėles...

— Tu mylimasai... kad tu ča būtai — visą pasaulį tau atiduočiau!.. O mano sielvartėli skaudusis! Kame, Vincuti, kenti žandarų keiksmą? Kame tramdo tave likimas? O, aš nelaiminga!..

Danutės tėvas iš pradžių jokių būdu neišgalvojo, delko žandaras areštavo Vincą ir delko jie tokie žvėriški? Po keletos dienų pasklido gandas, kad apylinkėj visi studentai areštuoti — būk kėsintasi prieš carą...

Danutės tėvas dabar suprato gudrią politiką. — Tyčia taip padaryta, tyčia areštuota visi gabesnieji studentai, kad greičiau kraštą nutautinus ir galutinai išblaškčius stambiausias jėgas, pavasario diegus, jaunimą...

Vincas buvo nekaltas, ką visi žinojo, net ir apylinkės vyriausybė, bet į tai nebuvo žiūrima.

Danutės tėvas labai pamėgo Vincą už jo drąsą ir nenusiminimą. Labai dažnai jis mąstydamas apie Vincą, dar dažniau jį užsimindavo kalboje, girdavo, juomi didžiudavos. Dažnai prasitar-davo, kad mielai už Vinco išleistų Danutę, kad ji su Vincu laimingai gyventų... Bet apie Danutės meilę į Vincą iki šiol nieko nežinojo.

III.

Vincas — belaisvis, labai skaudžiai gyvenimo išjuoktas ir paniekintas, vargo ir nyko drėgnuose kalėjimuose sunkius darbus dirbdamas. Aštri sargyba, tolimas kraštas, milžiniškos mūro sienos surakino dvasią, kaip ir jo draugų, užliejo sielą pasimizmu ir nykybe.

Tačiau prisirišo prie savo skaudžios dalies, pamėgo nelaisvę. Artimi pasidarė žiaurūs sargų koliojimai, baisūs smūgiai. Įaugo į tokią bū-tį. Tėvynė, Danutė, namai, tėveliai, gimtinė žemelė... tik sapnuose vaidenosi...

Vieną šiltą vasaros dieną Vincas su draugais kaliniais dirbo kalėjimo sode, po priežiūra žiauriausio ir tvirčiausio sargybino. Popiečio metu kaliniai ilsėjo, Vincas dainelę niūniavo, o kartas ir gražiai išlavintu balsu uždainuodavo:

Leiskit į tėvynę,

Leiskit pas savus!..

Ten pradžiugs krūtinė,

Atgavins jausmus!..

Visų kalinių-tremtinių akyse sublizgėdavo ašaros, mintyse vaidenosi laimingas sugrįžimas... Visi prisimindavo savo namus, vargstančius tėvus, brolius sesytes, draugus ir drauges ir... nu-liūsdavo, susikrimsdavo... O Vincui, užtraukus lėtu ir neliūstančiu tonu:

Svetima padangė

Nemaloni, ne...

Tėviškę aš brangią

Vis regiu sapne...

visų veiduose reiškėsi neišpasakytas skausmas... Dantis grieždavo, iš apmaudos šaukėsi dangaus keršto, sielojosi — verkė, bet niekas negelbėjo... Caro žodis — teismas, ištarmė ir valia.

Bėgo dienos, slinko mėnesiai... Tik štai vieną dieną po pietų kalėjimas pasipuošė gedula. Palinko valstybinė vėliava stovėjusi raštinės stoge, kurią Vincas pro savo geležimis apkaustyta langelį matė. Kaliniai įdomavo, kas tai būtų?

Vincas šiandien buvo sveikas ir drūtas, nors vakar labai išvargo prie sunkaus darbo. Jam bežiūrint pro langelį, smarkiai subildėjo durys, sužvangėjo raktai, — įėjo sargas. Taip pat labai nustebė, kad sargas, jį pakvietęs, paliko atviras duris, ir jų palatoj nebestovėjo ginkluota sargy-

ba. Kaliniai be priežiūros kalėjimo kieme. Kitose palatose jokių atmainų nesimatė.

Galop išėjo viršininkas. Liepęs nusiimti kepurės, pranešė "liūdną žinią" apie caro mirtį ir jų laisvę...

Sumišo minia! Vieni tiesė rankas į dangų, meldėsi!.. Kiti puolę bučiavo bučiavo žemę!.. Kiti šūkavo, džiūgavo!..

Vinco išbalusiais skruostais nuriedėjo gausios ašaros, širdyje kilo maištas... Rodos, bėgtų ir visą tėvų šalelę priglaustų širdin!.. Priglaustų į krūtine... numylėtą Danutę... Bet ne!.. Tas negalima!.. Negalima!..

Ilgai kankinosi Vincas, ilgai svyravo. Gavęs "naujosios valdžios" skirtą pinigų sumą keļionei, atsisveikino su kalėjimu ir peržengė akmenines duris į saulę, į laisvę!.. Gaila pasidarė niūraus kalėjimo ir vienatvės.

Pasiekė tėvynę.. Aplankė slėnius ir giraites, po kurias kūdikiu būdamas bėginėjo; kadaisia išmintus takelius, gimtinę bakūžę... Josios durys ir langai buvo lentomis užkalinėti... Takeliai užžėlę... Šulinis įgriuvęs... Tvoros išlaužytos... Sopulys širdį Vincui skaudžiai varstė, gėlė... gyvenimas pasidarė apgaulingas, išjuokiantis...

Ilgai nepažįstamas keleivis verkė ir meldėsi ant N... kapinyno. Dauk atminimų iškilo iš jo jaunos širdies...

IV.

Atsisveikinęs su tėvų kapu, išblyškėlis Vincas dingo. Tiesa, niekas jo nepažino, niekas juomi nesijdomavo. nes manė gyvu nebesant. Nors dabar ir pasklido žinia apie laisvę, apie manifesta, bet nė vienam neatėjo galvon Vincas ir jo likimas. Ir Danutė manė jį žuvus...

Vincas iškeliavo į vakarus... Į šveicarų kalnus, kur laisva, kur ramu, kur žmonių širdys nesugedusios... O laikas bėgo...

Ilgus metus trunkęsis po vakarų pasaulį, susikrovė-susitaupė nemaža turto senatvei, mat, dirbo krutėjo... Dažnai svajodavo grįžti tėvynėn ir tenai susikurti savo gūstelę, bet atminęs išniekinimus ir skriaudas, jokiū būdu negalėjo širdies perlaužti. Čionai jis pasiima Roliando varda, kad niekas nesuprastų, kas jis yra. Atgims-tančiai tautos spaudai pašvenčia visas jėgas ir nemaža laiko... Seka tautiečių darbus ir gelbsti visokiais būdais. Laukia ir trokšta, kad išauštų tokios laimingos dienos, kada jis vėl galėtų į tėvynę sugrįžti, gimtoj žemėj palaidoti savo kaulus...

Dabar jis jau gyvena savo namely, Šveicarų

kalnuose, netoli N... miesto. Niekas jo nepažįsta. Niekas su juomi nedraugauja.

Šį vakarą, perbėgęs mintimis visą savo tam-sų gyvenimą, labai nuliūdo... Širdis plyšta ilgisi!.. Ilgisi jaunystės... Ilgisi tėvynės... Ilgisi Danutės... ir iškentėto skaudžiojo vargelio. Visas gyvenimas — tik pasaka, tik sapnas, tik įdomus paveikslas!.. Taip... Pasaka, sapnas, paveikslas...

"Roliandas" priėjo prie lango. Toli, toli kalnyuose žaidė mėnulis apliedamas blizgančias, šarvuotas kalnų viršūnes sidabro spinduliais... Dangus mėlynavo ir žvaigždėjo. O urvais, bedugnėmis ir skardžiais slankiojo išsišiepe, gau-ruoti nakties šešėliai...

"Liūdna žmogui kalėti žemėje... Norėtūsi kilti... kilti į aukštybę!.. Į tolimą aukštybę!" Dažnai "Roliandas" taip mąstydavo, dažnai liū-dėjo ir ilgėjosi.

Vieną vakarą ilgai žiūrėjęs į kalnų tolybę buvo labai sujaudintas. Patekėjus mėnuliui ir nušvitus kalnų viršūnėms, išėjo į kalnus. Toli nuėjo "Roliandas"! Ilgai žvalgėsi. Bet širdį traukė dar toliau.

Begrįždamas didžiuoju taku, kuriuomi mies-to gyventojai lipa į kalnus pasigrozėti gražiais ir nuostabiais Alpų reginiais, "Roliandas" pastebėjo paskui slenkantį šešėlį... — Naktis! argi gali miestietis tiek aukštai kalnuose vaikštinėti?" Tai pamanęs, "Roliandas" sustojo. Bet ir šešėlis sustojo. Kas tai būtų?

Sekanti naktis buvo tokia pat. "Roliandas" užlipęs į gražiausiąjį slėnį; sėdėjo suole. Prie jo prisiartino vidurinio amžiaus moteris ir mandagiai pasiprašė atsisėsti. "Roliandas" nuoširdžiai palenkė galvą ir pasitraukė toliau į suolelio galą.

Moteris buvo graži, malonaus veido, gražiai europiškai pasipuošus.

Mieste sužibo daugybė žiburių, kurie šviesiu šydu apgaubė miglotas gatves. "Roliandas" pasižiūrėjo į savo draugę.

— Rodos kaž kame matyta?..

Tuom tarpu mieste ištriško įvairiaspalvių rake-tų ugnys! Spalvoti šventės žiburiai dabino dan-gų. Reginys buvo neapsakomai gražus.

— O, kaip gražu!.. lėtai pasakė moteris.

— Gražu!.. bet... — lyg išgązdintas pratarė "Roliandas" ir nesuprantamos jėgos traukiamas pasižiūrėjo į "nepažįstamąją".

— Atsiprašau, Tamsta, už atvirumą, norėjau su Tamsta pasikalbėti, nes jaučiu, kad esi vie-nišas, kaip ir aš.

— Taip. Vieni...šas — pakartojo "Rolian-das" jos žodžius, bet atminęs, kad kalba eina su "nepažįstama", susilaikęs ramiai pažiūrėjo į ka-me tai matytas akis...

— Sako, kas žmogui rūpi, apie tą jis ir kalba. Taip ir aš. Nors jau naktis, sumaniau su Tamsta, kad ir keliomis, mintimis pasikeisti, Aš jau senokai Tamsta seku...

“Roliandai” perskrido širdį kur tai girdėtas balsas...

— Kas tai būtų “seku”? — pamanė.

— Tamsta, kaip matau, truputį sumišęs — tęsė ji toliau — gal nuobodu su manim?..

— O ne! Labai prašau!.. Bet... sakyk, kalbėk!..

Aš apsigyvenau N... mieste kažkaip netyčia ir tik kelioms dienoms. Mano pažįstamieji papasakojo man apie Tamstą ir aš susijdomavau... Žinau Tamstos vardą: “Roliandas”? Taip?

— Taip. “Ro-o-ó-oliandas”. — virpančiu ir sopulingu balsu atsakė jis.

— Papasakok man Tamsta, delko taip gyveni savy užsadaręs? Tiesą sakant, ir aš nepažįstama ir vieniša... Ir iš jos akių pasipylė ašaros skaudžios ir paslaptingos...

Aš nebepakenčiu!.. Didžiausias ir nesuprantamas sopulys veria mano širdį... Tu man pažįstama, tik aš nepamenu, kame tave mačiau. Sakyk — kame gimtinė, kame augai, kuomi užsiimi?.. Man labai įdomu... Paskui ir savo “galgotą” nušviesiu.

— Mano gimtinė — Lietuva! Baigiau gimnaziją... Paskui ir trankausi po pasaulį, nes...

— Kas? kas?

— Nurimk, aš papasakosiu apie vieną dieną, kurią išties vieną teturiu mano gyvenime. Viešėjau prie tėvelių atostogas. Atsilankė pas mane vienas draugas, kurį už visą pasaulį labiau mylėjau. Vaikštinėjova sodely. Medžiai maloniai šlamėjo, paukšteliai čivireno... Bet širdy buvo dar gražiau... Tenai meilė gyveno, rusėjo! Tikiu, nesuprasi, p. Roliandai, kaip buvo gražu ir prakilnu... Tai buvo paskutinė laimės ir džiaugsmo dienele...

Neužbaigusi, užsidengė akis ir pradėjo gailiausiai verkti, lyg norėdama tą dienele išplėšti iš praeties tamsybių.

— Štai, atėjo žandarai ir uždėjo ant jo rankų šalto plieno pančius...

— Gana! gana... Atleisk... Aš... Aš iškentėjau... Aš — Vincas!.. Tu Danutė?..

Ir ilgai juodu verkė ir džiaugėsi netikėtai svetimam krašte susitikę... Kas atras skaudesnę valandą, kaip tą, kuri iš meilės kilo! Švenčiausios ir ugningos meilės! Ir skundėsi viens antram ir guodėsi siela sielai... Ir nyko išsiilgimas!

— Eiva pas mane — sušuko Vincas — aš Tau, Danute, parodysiu mano namelį. Jis nuo šio vakaro atgims ir prašviesės. Vietoj ašarų, džiaugsmas jame skambės!

Toliese pro pilkas miglas matėsi miesto žiburiai. Iš kalnų tekėjo mėnulis. Viršūnės granito šarvais sublizgėjo...

Prie namelio durų Vincas sustojo ir nušvitusiu veidu ir linksmu balsu sušuko:

— Žinai, Danute! Grįšime Lietuvon! Tėvyne reikalauja sūnų pasišventimo! Ar grįšime? Aš dar tvirtas!

— Taip, mielas Vincas. Ir su tais žodžiais pabučiavo jo atgimusį skruostą.

Kas vakarą, kaip tik saulė leidžiasi, į kapines nueina viena gailėstingoji seselė. Varpai suskambina vakarinę maldą, ji meldžiasi ir verkia savo draugo Vinco... Prie jo kapo stovi mažas baltas kryžius su parašu:

“Šauliui Vincui K. garbingai žuvusiam kovos lauke beginant gimtąjį kraštą nuo Rusijos plėšikų — bolševikų. Išėkis drauge, Šauli! Tavo pavyzdžiu mes gyvensime!

Pirmas savanorių-šaulių pulkas”.

Kaip tiktai tamsios naktuzės sparnai užmigdo žemę, iš kapų kilsta mirusiųjų vėlės... Jų nė samanoti Sibiro kalėjimais, nė aštrūs carų kalavijai, nė bolševikų plieninės kulkos nesulaikys... Ir blaškosi vėlės savo kančių takais...

Kiekvieną rytą, saulelei tekant, suskamba varpai. Pirmieji spinduliai nušviečia mirusiųjų kapus žadėdami šviesiausią prikėlimą...

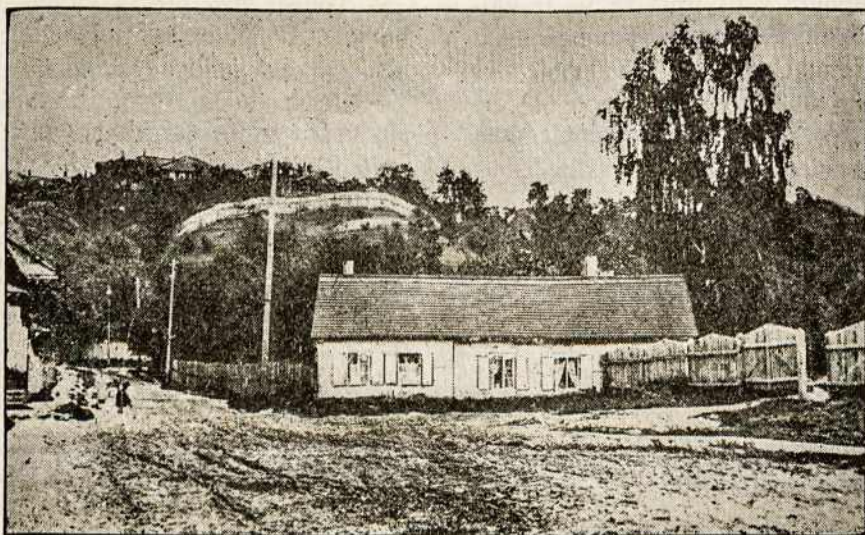
Telšiai, 1923 m.

J. Naruševičius.

Mes nesuprantam vandens vertės,
Kol neišdžiūsta šulinys,
Tiktai tuomet, kaip jo nustojam,
Tai mus slopina troškulys.
Mes nebranginame sveikatos,
Pakol dar jaučiamės sveiki,
Kol sveikata dar mums tarnauja,
Kova už būvį nesunki.
Kuomet liga mus surakina
Ir jau gyvybė pakirsta,
Tai visą turtą atiduotum,
Kad tik sugrįžtų sveikata.

J. Naruševičius.

Vagiui negaila, kad jį žmonės bara,
Arba pagavę už vagystę karia,
Kad jo gyvybė be laiko pražuvo,
Tiktai jam gaila, kad jis vagiu buvo.

POETO ADOMO MICKEVIČIAUS NAMAS, KAUNE.

Už keliolikos žingsnių, skersai gatvės, randasi Lietuvos Universiteto rūmai —
mokslo židinys.

Kastytis.

Atsiskyrelis.

(Vertimas.)

IENA kartą lengvu laiveliu atplaukiau iš Beringo į Balgomeną prie Zengfiordo. Pavaikavęs sėdėjau su buto šeimininku sode ir klausiau jo pasakojimo apie Norvegiją ir jos gyventojus. Tuo laiku pro sodą, takeliu, kaip šešelis, praslinko aukštas tvirtas vyras. Jis savo gigantišku kūno sudėjimu buvo labai panašus į pasakose minimus milžinus. Kada aš paklausiau, kas jis, ir kodėl sulig papročių nepasisveikino su mumis, šeimininkas, numojęs ranka, tarė:

— Tai atsiskyrelis. Taip jį čia visi vadina. Norint jau suaugęs vyras, bet nesinaudoja gyvenimu, kaip kiti žmonės, nors daug iš jo galėtų pasinaudoti. Jis nelanko nei bažnyčios, nei draugų, nei aludės, gyvena tik sau, ten aukštai, kalnuose, kaip aras ir nusileidžia čia pas mus, kai pristinga maisto. Štai ten matosi jo trobelė. Kad pasiekus tą vietą, reikia bent poros valandų laiko. Pirmiau tas milžinas buvo linksmas, kiek leistina tas norvegui, nors šaltas klimatas juos visus padaro maž daug rimtais. Tečiau tas... Bet tegu palieka kitam kartui...

Naktį, kada aš žiūrėjau pro langą savo kambario į apšviestus mėnulio didelius plotus van-

dens ir dangų remiančius paniurusius kalnus, pastebėjau tarp jų atsiskyrelio trobelę. Iš tolo matėsi šviesos žiburėlis jo trobelės lange. Ir vėl man prisiminė milžiniška jo išvaizda. Dar prieš išvažiavimą iš Balgomeno sužinojau jo gyvenimo įvykius.

* * *

Knutas ir Akselis Eriksonai gyvena iš vieno. Broliai užsiėmė žuvininkyste ir medžiokle, kas pilnai patenkina jų gyvenimo reikalavimus. Kuomet saulė apšviestavo aukštuosius kalnus ir namelį, žmonės dažnai matydavo, kaip po sunkaus dienos darbo broliai ilsėdavosi savo numylėtoji vietoje. Aukščiau matėsi susimąstę, rimtumo pilni pražilę kalnai, o žemiau prieš juos tęsėsi ilgi liūliuojantys fiordai. Kada dangus buvo giedrus ir saulės spindulėliai gausiai mirguliavo iš beribės erdvės, tada toli, už fiordų, matėsi bangos nerimstančio vandenyno.

— Kartais man norėtusi skristi į beribį vandenyną — tarė jaunesnysis brolis Akselis. — Ten, toli už jo, pietuose, kiek teko man skaityti, daug malonesnė gamta ir skaistesnė saulutė, negu pas mus.

— Pas mane tokių troškimų nėra, man užten-

ka tų aprašymų tos tolimos šalies. Man rodos, kad geriausiai, kaip štai tuose ramiai stovinčiuose pražilusiuose kalnuose negali būti — ramiai atsakė Knutas.

— Ten žemai gyvena toji mergina... Ją atvežė į mūsų šalį... — ir vėl tarė kiek palukėjęs Akselis. — Tokių žydrių akių, kaip jos, dar nėkuomet nesu matęs. Kad žvilgters jomis, tai, rodos, visas tirpsti, tai vėl, rodos, sustingsti, kaip ledas... Vargšė! kuomet ji prisimena savo tėvynę ir pradeda ilgėtis jos, jai darosi siaura mūsų kalnuose.

Knutas, pasukęs galvą, žvilgterėjo į Akselį. Jo ramios, pilkai mėlynos, akys žiūrėjo su pašaipą į jaunesnįjį brolių.

— Tai tave šaldo ir tirpdo jos žvilgsniai? Mat, kokia dyvina! Bet kaip tu su ja sukalbi, nebent tik akimis ir pirštais?

— O ne! — greitai atšovė Akselis. — Jinai moka truputį ir norvegiškai. Laivu plaukdama išmoko.

— Aš matau, brolau, kad ji tave sutirpdė ir tu jai atidavei sąvąją širdelę. Knutas, taip pasakęs, nusišipsojo. Akselis gi, lyg būdamas kaltas, paraudo, kaip vyšnia.

— Iš ko tu sprendi? — susigriebęs tarė jis į brolių. — Bet ji ištikrųjų gera... Jos negali lyginti su mūsų merginomis. Mūsiškės ramios, rimtos, kaip tie kalnai. O ji visai netoki... Kad tu girdėtum, kaip ji apdainuoja savo kraštą... kalbą... saulę... gėles... — karštai tęsė Akselis.

— Akseli, tu klajoji! Bet tai įvairumas mums, atsiskyrusiems toj kalnų viešpatijoje...

Kelioms dienoms pralinkus po tos kalbos, Knutas su reikalais ėjo į Balgomeną.

— Ar nesutiksiu aš tos gražuolės kur nors — kalbėjo sau vienas, apsidodamas ir dairydamos žemyn. — Jinai, tur būt, nuostabiai graži... Bet mano gerojo broliuko širdis... "šilta ir šalta". Aš visgi būsiu šaltas, nes mūsų kalnuose nepritinka karščiutis.

Ūmai pasigirdo švelnūs, skambūs ir jautrūs dainelės garsai. Knutas apsistojo, apsidairė į visas puses ir pamatė prie uolos stovinčią jauną gražią mergelę. Ji buvo apsirengus šviesiais drabužiais, raudona skara ant pečių. Kurį laiką klausėsi sudomintas dyvina mergelės daina. Neilgai trukus, jis buvo visai arti dainininkės. Dar vienas pasisukimas ir jis šale jos. Knutas, prisiglaudęs prie uolos, atsargiai žvilgterėjo į dainininkę ir nustebejęs atšoko.

— Akselis tiesą sakė — šnabzdėjo jis sau.

Tokios gražuolės Knutas niekur ir nėkuomet nebuvo matęs: augalota, graikšti, rausvai pražyduisiais veideliais, lyg pavasary sprogstančios rozės žiedai, žydriomis didelėmis akimis ir

švelniais ilgais aukso plaukais. Tikra kalnų devė!

Jos gilios užsisvajojusių akys žiūrėjo į tolimą fiordą. Knutas palaukęs dainos galo, tyliai žengdamas siauru uolotu takeliu visai prisiartinėjo prie jos. Mergina, pamačiusi jį, krūptelėjo, bet įsiziūrėjus į prisiartinusį nusišypsojo.

— Labą dieną!

— Ačiū! — maloniai suskambėjo norvegiškai.

— Visur Akselio tiesa — tyliai šnabzdėjo Knutas. — Aš žinau tave mergele, tu svetimtautė, pietų šalies — tarė jis. — Išėjusi jūra išmetė tave čia ant kranto kaip brangiausią deimantą.

Jo protingos rimtos akys šipsojo. Mergaitė, taip netikėtai užklupta, paraudo ir nuleido blakstienas.

— Aš taipgi žinau tave — tarė nedrąsiai mergina, žiūrėdama į Knutą.

— Mes juk nėkuomet dar nesimatėm — tarė jai Knutas judindamas galvą.

— Visgi aš esu tave mačiusi. Tik tu tada buvai truputį mažesnis ir netoks rimtas. Mes vieną šventadienį šokom su tavimi ir tu mane palydėjai iki namų. Ne tu... bet visgi tu! — jinai ironiškai nusišipsojo. — Jo vardas buvo Akselis — tęsė toliau mergaitė. — Tas gi, kurs stovi prieš mane...

— Vadinasi Knutu — atsiliepė jis. — Tu pažįsti mano brolių.

— Aš taip ir maniau. Tu tvirtesnis ir aukštesnis už jį. Tavo brolis linksmesnis ir labiau myli gyvenimą.

— Aš taip pat myliu gyvenimą, tik kiekvienas jį myli savaip.

— Brolis mielu noru eina ten žemyn į lygumą, myli muziką šokius. Tu... iki šiam laikui...

— Aš ten, aukštai, geriau jaučiuos. Ten plaukioja lengvučiai pilki debesiai grumdami su audromis, ten ramios širmos kalnų viršūnės, ten šniokščia smarkiai bėgdami kalnų upeliai. Ten taip pat smagu ir gera.

— Aš labai dažnai lipu aukštyn į kalnus — tyliai tarė mergina — iš čia toli matyti. Nors čia visai kitaip, kaip pas mus, bet man begalo tinka ir aš pamilau tas vietas, tą taip įvairią gamtą, gal būt, tik dėl to, kad pamilau to krašto žmones. Jie man svetimtautei labai geri, svetingi. Bet dažnai ir aš trokštu pasikelti ten aukštai, kur šniokščia upeliai, putodami daužosi į plikas uolas. Vienu žodžiu, pasiklausyti tos muzikos, kurią tu taip mėgsti. Man rodos, kad aš iš ten pamatyčiau savo mylimą šalę!..

— Ar galiu nuvesti kada nors tave į tuos ūkanoj pasinėjusius kalnus, kur aš gyvenu? — paklausė susimąstęs Knutas.

— Jeigu tik tu sutinki, aš nieko prieš — atsakė ji kiek palukėjus ir tiesdama jam savo rankutę už dėkingumą.

— Bet tas labai toli — pridėjo jis.

— Man rodos, kad ten aukštai vistiek, kaip šventykloj... negalima ten daug kalbėtis...

— Kada man tavęs laukti? — pertraukė jis jaunąją mergelę.

— Ar rytoj galėsi? — pasakė lyg nusiminus. — Šventadienį negalėsiu. Vakare bus šokiai ir... aš prizadėjau...

— Mano broliui?

— Taip! dovanok man — nedrąsiai pratarė ji. — Jis taip labai prašė mane būti ten žemai... o jam labai sunku atsakyti. I aš mėgstu pašokti! Su tavo broliu aš jau senai pažįstama. Akselis man iš pat pradžios patiko, jis daug geresnis, negu kiti... Jis man, kaipo brolis.

— Kaip brolis!., atkartoję pusbalsiai Knutas.

— Delko tu nėkuomet neprašei jo, ka dnuvestų tave į kalnus? — pratarė balsiai.

— Del ko? pati nežinau del ko. Su juo aš visuomet šoku...

— Tai taip, rytoj aš atplauksiu valtele.

— Tad iki pasimatymo — tarė ji ir ištiesė jam mažutę dailią rankelę. — Dabar tu lipsi į kalnus? — paklausė ji Knuto, dar vis laikydama už rankos ir ramiai žiūrėdama į akis.

— Ne, — atsakė jis — aš leidžiaus žemyn, bet kaip išgirdau tavo dainą... vėl sugrižau. Akselis man tiek daug pripasakojo apie tave, kad išgirdęs tave dainuojant neiškenčiau nesugrižęs, kad pamačius tave.

Jinai truputį nukaito ir dar kartą paspaudus jam ranką dingo už pageltusių uolų. Knutas ilgai stovėjo nejudėdamas ir laukė, kuomet gražuolė vėl pasirodys. Jis šūktelėjo jai, bet mergelė neatsigrįžo ir neatsakius šūktelėjimui dingo kalnuose...

Vakare, saulei leidžiantis, vėl abu broliu išsėjosi vejelėj po beržais. Kalba nesisekė, kaip ir visuomet. Sutevus, Akselis nuėjo į kambarį, neužilgo ir Knutas apleido savo mylimą vietelę. Broliai neužsidegę šviesos atsigulė. Pirmą kartą Knutui rodėsi, lyg prasikalto savo broliui. Kodėl jis nepapasakojo savo broliui, kad buvo sutikęs šiandien kalnų deivę? Kas jį sulaukė? Ar gi tarp jų nebuvo tikro pasitikėjimo? Del ko dabar?.. Ar del to, kad taip norėjo žydriosios akys?.. Bet juk nei vienas iš jų neturi teisės prie tos mergaitės. Knutas tyliai pasikėlė iš lovos ir pasiziūrėjo į kiėtai įmigusį brolių. Prie mėnulio šviesos aiškiai buvo matyti jo veido laiminga šypsena. Staiga jo lūpos sujudėjo ir švelniai ištarė — "Anita!"

— Jos vardas! — ir nenoroms suspaudė smarkiai plakančią širdį. Kas tai panašiai baimėi slėgė Knuto krūtinę. Jis atsikėlė ir išėjo laukan. Vasaros puiki žvaigždėta naktis supo savo juodais sparnais giliai įmigusius kalnus ir žemus klonis. Tyliai šlamėjo beržo šakos judamos nakties vėjelio siūbuonėlio. Jos pasakojo kažką slaptingo, negirdėto ir Knutui rodėsi, kad jis girdi jautrų, malonų balseį tos, kuri įkrito jam giliai į širdį ir neduoda jo sielai ramybės. Jis pažvelgęs į kalnų viršūnes, kurios vilgomos šaltas mėnulio spinduliais, saldžiai miegojo storai apsikloję balta minkšta antklode. Rytoj jis stovės ten su Anita! Jinai iš ten ieškos savo tėvynės... Jis sudrebėjo ir išlengvo tvirtu žingsniu grįžo į kambarį. Prie durų dar kartą pažvelgus į aukštąsias kalnų viršūnes, tyliai, paslaptinai šlamėčius beržus, į mirgančias žvaigždeles ir į šipsanti, išblyškusį mėnulį, netyčią iš jo lūpų sušnabzdėjo: "Anita"... Paskui tyliai atsiduso, įėjo į kambarį, pasiziūrėjo į ramiai miegantį brolių ir atsigulė.

II.

Kitą dieną Knutas pirmiau, negu pasiekė savo valtele fiordą, pamatė toli stovinčią Anitą ilga lazda rankoj. Jo širdis nerimo krūtinėj iš džiaugsmo. Ji stovėdama prie aukštos uolos, mojo jam savo mažute rankele. Valtelė priplaukė prie kranto. Knutas žiūrėjo į jauną mergelę pilnomis džiaugsmo akimis ir padėjo jai ilipti į valtę.

— Kalnai nustebs! — šiptelėjęs pasakė. — Dar nėkuomet nemindžiojo jų snieguotų viršūnių tie, kurių tėvynėje auga palmės. Ir kaip nuostabiai graži ši diena!

Anita sėdo į valtį, pasidėjo lazda, kuri buvo reikalinga į kalną lipti, ir pakėlus galvą aukštyn žiūrėjo į dangų remiančias kalnų viršūnes. Paskui pažvelgus į Knutą, nuleido savo rankutes į vandenį ir delnais glostė jo švelnų tyrą paviršių. Knutas nenuleido nuo jos savo akių. Anitos veidas buvo skaistus, kaip tyras krikščolinis ramos lašelis, kaip meilus saulės spindulėlis. Kalnai, fiordai, lyguma, beribis žydrusis dangus Knuto tėvynės šiandien atrodė nepaprastai. Jam norėjosi žiūrėti į ją, klausyti jos balso... ir plaukti vis pirmyn... ir pirmyn...

Valtis apsistojo prie kranto. Išlipę pradėjo kopti abu į kalnus.

— Nuoširdžiai dėkoju tau, kad atvedei mane į tą vietą — prabilo merginą spausdama jam ranką. — Tokių reginių aš negalėjau nei įsivaizduoti. Man rodos, kad prieš mus atsivėrė dangus!

— Čia nėra žmonių.

— Tu nemėgsti jų?

— Aš? Del ko? Juk jie man nieko blogo nepadarė. Bet aš dar kūdikiu būdamas laimingesniu jaučiaus pats vienas kalnuose.

Akselis mąsto kitaip. Jis dažnai traukia žemyn, jam norėtusi aplankyti tavo tėvynėje.

— Jis toks geras ir mėgsta šokti!

— Dabar dar daugiau, negu kada nors, del to, kad su tavim.

— Bet kaip galima manyti apie šokius ir pasilinksminimus čia? Viskas tas tegu palieka ten žemai... Aš norėčiau čia dažniau atsilankyti! — Ji išlengvo paliuosavus rankas plačiai jas išskėtė. — Čia darais visai kitokiu žmogumi!

— Šokti aš nemoku... tyliai pasakė Knutas nežiūrėdamas į Anitą — bet jei spaustų tave vargai... tu kentėtum... tai aš... aš pasirengęs visa savo gyvybe padėti, kad tik padarius tave laiminga...

Ji giliai atsiduso, veidas apsiniaukė ir pradėjo ašaroti. Knutas matė, kaip per Anitos veidą riedėjo krištolinės ašaros. Jis paėmė ją už rankos.

— Anita! Anita!... — šnabzdėjo kymiu balsu. — Kalnuose būdamas neišmokau dailiai kalbėti... Esu panašus į savo prigimtį. Kuomet mano brolis Akselis pasakojo man apie tave, kad tavo žvilgsnis, tai tirpdo jį, tai šaldo... aš... aš pasijuokiau iš jo. Dabar matau, kad jis tiesą kalbėjo.

Jos galva pasviro ant Knuto peties, ranka drebėjo jo rankoje. Jis išlengvo prispaudė ją prie savo krūtinės, pakėlė jos galvutę ir tylėdamas žiūrėjo jai į akis.

— Nusiramink, mažyte! Pažvelgk, meilute, kaip maloniai šviečia saulutė. Ji beria iš aukšto švelnius gaivinančius aukso spindulėlius, kurie skrisdami ten iš aukštybių glaudžiasi prie mūsų lyg džiaugdamiesi mūsų laime.

III.

Atėjo šventadienis. Pusiaudieny Knutas sėdėjo savo numylėtoji vietojė po beržais. Ant kelių gulėjo atdara knyga, bet jo akys skrido kažkur toli. Linksmi jo žvilgsniai apsistodavo šaltose kalnu viršūnėse, kur vakar rado savo gyvenimo draugę. Iš namelio išėjo jaunesnysis brolis pasipuošęs išėginiais rūbais. Jo krūtine puoše nuikus, ka tik pražydes rozės žiedas. Knutas nasukes galva, žvilgterėjo į broli, kurio veidas šipsojosi, kaip pavasario rytas. Akselis prisiartinio prie brolio ir padaves jam ranką tarė:

— Eik su manim. Aš jokiu būdu negalėčiau iškęsti čia. Kuomet ten žemai linksminas.

Knutas, paspaudęs jam ranką, tarė šipsodamas:

— Linksminkis, broli, ir atiduok linkėjimus tai gražuolei!

— Nesijuok, bet susipažink su ja. Kuomet aš šokdamas laikau ją savo glėby, tikrai nejučiau ant manęs griūvančių kalnų...

— Laimingos kelionės! — pasakė Knutas, vėl nusišipsojęs.

— Aš lipu į kalnus. Kiekvienam savo takai!

Jis sekė Akselį, kol nepasislėpė už uolų. Paslui atsikėlęs tvirtu žingsniu nuėjo į kambarį.

— Šiandien trošku man čia — sušnabzdėjo jis. — Eisiu į kalnus ir jausiu, būk ir ji su manim.

Saulė jau leidosi, kaip Knutas grįžo nuo kalnų linksmas ir patenkintas. Jis eidamas vejele pažvelgė linksmiu žvilgsniu į savo numylėtą vietelę po svyruonėliais beržais...

— Sekantį pavasarį ten po jais sėdės Anita laukdama manęs grįžtančio iš žvejoklės. Akselis turės kitur apsigyventi.

Įėjęs į namus, apžvelgė savo mažą, bet puikų ir švarų kambarėlį.

— Jinai sėdės štai čia prie lango. Iš čia aiškiai matosi snieguoti kalnai, kur mes pirmą kartą kits kitam atvėrėm savo širdis.

Taip svajodamas Knutas norėjo nuraminti save, nes kankino jį ilgesys. Taip pasvajojęs atsigulė ir saldžiai užmigo.

Neilgai trukus pasigirdo didelis bildėjimas į langą.

Skubiai pakėlęs galvą, iškart pažino savo broli mėnesienos apšviestą už lango.

— Ieik! Kas nutiko?

— Išeik tu pas mane! — rūščiai atsakė Akselis.

Knutas skubiai apsirengęs išėjo laukan. Akselis stovėjo prie beržo. Knutas tuojaus pamatė, kad jo brolis labai susijaudinęs ir pradėjo spėlioti, kas galėjo su juo nutikti.

— Kas nutiko su tavim? Kodel tavo veidas toks neramus? Eikiva į vidų ir išpasakok man viską.

— Ne! Ten ne vieta pasakoti šitas atsitikimas. Ta, ka aš tau pasakysiu, turi girdėti tie kalnai, beržai, kur mes taip dažnai ilsėjomės... Aš noriu pasmerkti užgrobika mano laimės!

Ir keliais žingsniais prisiartinio prie Knuto. Visas švelnumas iš jo veido buvo dingęs. Dabar jis buvo išbales, akys žibėjo pilnos keršto.

— Prisi pažink, ar tiesa, kad tu išplėšei ją nuo manęs?

— Aš nesuprantu taves, sakyk aiškiau?

— Aiškiau! Tu pasielgei su manimi, kaip plėšikas, kaip niekšas, valkata! Tu išplėšei nuo manęs brangiausį perlą, kurį man buvo siuntęs

likimas. Kada aš paklausiau, ar sutinka ji būti mano... o jinai...

— Jinai atsakė, kad vakar man pasizadėjo? Taip, brole, tas tiesa! Ten, aukštai, tose snieguotose kalnų viršūnėse, kurias dabar apsupė juodoji naktis, ji vakar visa širdimi pasizadėjo! Tačiau, argi tai nuodėmė?

Akselis iš piktumo visas sudrebėjo ir su-
gniauzė kumščius.

— A, tai reiškia ji tiesą sakė? — suriko jis kerštingu balsu ir žengė kelis žingsnius į priešakį prie brolio.

— Tik vienas iš mūsų ją turime mylėti! Su-
pranti? Suriko jis užkimusiu balsu. — Tu, arba aš! Bet pirmiausia ji turi man priklausyti, aš jau senai buvau su ja pažįstamas, o tu atėjai ir išplėšei ją iš manęs.

Jis nusivilko švarką, numetė jį žemėn ir me-
tėsi prie brolio.

Akseli!

— Aš arba tu! Kito išėjimo nėra...

— Akseli, ką darai? — pakartojo vyresny-
sis brolis.

Tuo tarpu Akselis jau kietai įsikibo į Knu-
tą. Dar vienas akymirkšnis ir Knutas būtų žu-
vęs bedugnėj, jei nebūtų sugriebęs ir atstūmęs
brolio. Reikėjo ginti savo gyvybę. Jis sugrie-
bęs iškėlė Akselį aukščiau savo galvos ir trenkė
į žemę. Tas norėjo keltis ir daryti naują puoli-
mą, bet... grimzdo į bedugnę, griebdamas oro.
Knutas su išgąščiu žiūrėjo į žūstantį brolių ir
klausėsi jo riksmo iki viskas nutilo. Netrukus
pasigirdo pliaukštelėjimas kūno į vandenį.

— Akseli! Akseli!..

Mirtina tyła buvo atsakymu. Ilgai dar Knu-
tas žiūrėjo į pražūtingą bedugnę, norėdamas iš
jos išvesti savo brolių. Bet veltui... jis dingo am-
žinai. Baisiai kankinamas, žengė Knutas į savo
trobelę. Iš jo krūtinės veržėsi skaudus vaitoji-
mas ir gailės. Begalo sunkiai kentė Knutas,
bet niekam nesiskundė. Ilgą laiką turėjo ieškoti
dingusio bedugnėj savo brolio ir tik po kelių die-
nių atrado išneštą ant jūros kranto. Anitai Knu-
tas parašė, kad brolio mirtis verčia pertraukti su
ja meilės ryšius ir prašė jos užmiršti tą meilę
amžinai.

Jie nėkuomet daugiau nesusitiko. Knutas
išvažiavo Amerikon ir ten išgyveno ilgus metus.
Bet vieną gražią dieną jis sugrįžo į tėvynę ir
atsiskyres nuo visų iš naujo apsigyveno savo na-
mely — tuose pačiuose kalnuose.

SUVYTUS LELIJA.

Mačiau seselės žolynuose
Rūtelių būryje,
Nulenkus žiedą, giliai liūdi
Baltoji lelija.
Jau svyra, linksta švelnūs lapai,
Vainikas tuoju suvys:—
Jos žiedą karštas pabučiavo
Saulutės spindulys.
Aplinkui žydi kvepia gėlės
Pasibaigė kaitra,
Tiktai suvytusios lelijos
Skaistumo nebėra.
Ateis naktuzė, maudys žiedus
Sidabro rasoje,
Bet ar atgys joje baltoji
Suvytus lelija?..

Putinas.

— o —

J. Naruševičius.

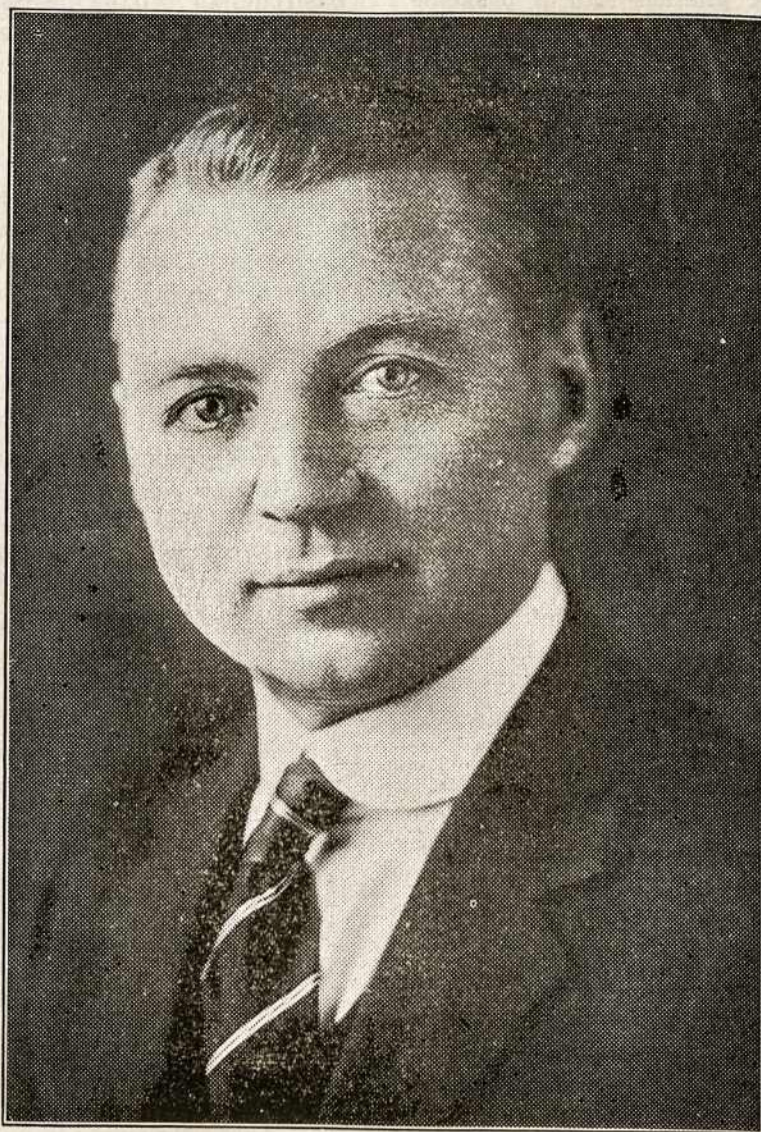
Šunes loja ant mėnulio
Jau nuo seno laiko,
Bet mėnulis jų nepaiso —
Ramiai užsilaiko.
Šunes gali lot, kiek nori,
Kada tiktai geidžia,
Bet mėnulio nepasiekia,
Lojant neįleidžia.
Daug žmonių pasauly yra,
Kur piktais pastoja
Ir tamsybėje apjėkė
Prieš Dievą burnoja.
Vienok Dievas juos užlaiko
Ir duoda gyvybę.
Piktos kalbos — šunų balsas —
Lygią tur vertybę.

— o —

MYLIU...

Myliu blavų aukštą dangų,
Ir nakties žvaigždynus...
Myliu tyrą jūrų bangą
Ir tamsiuosius debesynus...
Myliu juodą, niūrą žemę,
Aukštus kalnus, galias daubas...
Kur krūtinė skausmą semia,
Kur mirties pagauna siaubas...
Myliu skausmą ir dejones.
Myliu liūdesį širdies...
Ko neapkenčia čia žmonės,
Myliu, myliu, aš išties...

P. G.

ADVOKATAS K. V. ČESNULIS,

Žinomas visuomenės darbuotojas, baigęs teisių mokslus ir įgijęs Illinois valstijoje advokato teises, pradėjo užsiimti praktikiniais advokato darbais. Ofisą atidarė Metropolitan State Banko name, 2201 W. 22nd St., Chicago, Ill.

Jaunam advokatui linkim geriausios kloties!

V. N. Garteveld.

Pasaka Apie Jadur Chaną.

(Turkmenų pasaka).

Senai labai senai, tūkstančiai metų atgal, Anan'e gyveno garsus Jadur-Chanas. Žiaurus ir didis buvo Yadur-Chanas, "didžiuliu" vadinamas. Jis valdė Solorus*) Tekiniečius*) ir Oguzus*) visoje Amu-Darijos lygumoje ir visame Merve.

*) Atskiros turkmenų tautos, gyvenančios Bucharos, Chyvos, Afganistano ir rusų Turkestanos stepose.

"Didžiuliu" Jadur-Chaną praminė grįžus jam iš karo žygio prieš kaimynę tautą — Bedžne.

Bedžne'ės gyventojus-vyrus Jadur-Chanas paėmė vergijon, moteris ir jaunas mergaites išniekino, Alacho garbei sudegino jų trobas ir, dideliu grobiu nešinas, išdidus, sugrįžo Jadur-Chanas gimtajin Anan'an. Sugrįžus Anan'an, Ja-

dur-Chano artimieji ir giminės tuoj jį paskelbė "didžiuliu" už atlikimą tokio žygio.

Ne tik su priešais, bet ir su savo valdiniais Jadur-Chanas buvo labai žiaurus. Jis, tarp kitko, labai mėgo įvairias pramogas bei reginius, bet labiausia mėgo patiktiems žmonėms kapoti galvas, ką atlikdavo du, jį lydį, budeliai iš Farsistano. Visa jo šalis žmogaus krauju buvo aplaistyta; nuo kraujo net smėlis paraudonavo... Tokis Chano paprotis gimdė kerštą daugybės jo pavaldinių krūtinėse, bet Chanas mokėjo priversti juos tylėti nukirsdamas galvas; tylėjo ir tie, kurie dar turėjo galvas ant savo pečių — nenorėjo jų netekti. Galop gyventojams tik reikėjo pasitikti Jadur-Chaną — tuojaus nukirsdavo jiems galvas... Todel dieną gyventojai neišdrįsdavo pasirodyti iš savo palapinių, — Jadur-Chanas su dviem savo budeliais kasdien jodydavo po Anan'ą ir Mervą, — tik nakčiai atėjus išeidavo pakvėpuoti žydinčių gėlių aromatu, pasidžiaugti gamta... Ir toksai laimingas gyvenimas tęsėsi ištisus metus.

Teisingas tekiniečių priežodis: "Ir saulė kada nors užges".

Visa tai pasibaigė stebuklingai ir netikėtai!

Vieną gražią dieną Mervos aikštėje pasirodė slaptingas dervišius (žinys), senas, labai senas ir pradėjo drumsti tekiniečių ramumą. Jis išdrįso net pasakyti apie Chano troškimus visokių "pramogų", pasakojo žmonėms, kad Alachas jiems davė galvas ne tam, kad patenkinti blogus Chano geismus... Ragino žmones sukilti prieš nedorą Chaną.

Išgirdęs nuo savo artimųjų apie slaptingo dervišiaus pasirodymą ir jo kalbos, Jadur-Chanas didžiai supyko ir liepė išdrįsėlį tuojaus atvesti pas jį.

Chano sargai čia pat, aikštėje, tuojaus sustvėrė slaptingąjį dervišių ir surišę atvedė prie Jadur-Chano, kuris jį patiko žiauriaus žodžiais:

— Ar tu, šunie, išdrįsti loti Mervos ir Anan'o valdovą?

— Ar tu mokinai, valkata, aikštėje žmones, kad galva yra to nuosavybė, kuris ją nešioja ant savo pečių? — ir atsigrįžęs į šalę stovintį, vyriausią mokesčių rinkėją Abdul-Hasi Chanas paklausė jo:

— Pasakyk šiam senam šuniui, kieno tu nešioji galvą ant savo pečių!

Abdul-Hasi pabalęs atsakė:

— Galva, kurią aš, nevertas vergas, laikinai išdrįstu nešioti — tavo, didysis Chane.

— Tu girdėjai, gyvate, — sušuko Chanas į dervišių, — o dabar aš parodysiu kieno tu galvą nešioji ant pečių!

Chanas tris kart suplojo delnais ir duryse

pasirodė du tvirtu forsistaniečių — budelių žibančiais kalavijais rankose.

— Sustok, Jadur-Chane, — ramiai tarė dervišius. — Apsigalvoki!

— Būčiau asilas, jeigu yra čia ko galvoti! — sušuko Chanas.

Ir vos jisai spėjo ištarti tuos žodžius, kaip įvyko stebūklas! Chano vietoje stovėjo mažas ramus asilukas; dervišius gi kaž kur išnyko, tik girdėjos kaž koks keistas, nuolat atsitolinąs, kvatojimas...

Patarėjai, artimieji ir budeliai ilgai stovėjo tartum, suakmenėję, o asilukas, krutindamas savo ilgas ausis, ramiai stovėjo ir žiūrėjo į sumišusius, persigandusius žmones.

Pirmas atsipeikėjo Abdul-Hasi, mokesčių rinkėjas. Jis nusilenkęs asilukui uždarė visus išėjimus iš rūmų ir pakvietė Jadur-Chano artimuosius bei gimines tarybai svarstyti, ką veikti, kaip elgtis naujame padėjime.

Pasitarę nusprendė paslėpti nuo žmonių įvyksią su Chanu permainą, bendrai Jadur-Chano vardu valdyti valstybę, suteikti asilukui visokių patogumų — palikt jį gyventi Chano rūmuose ir, numarinus Chano žmoną įsigyti keles asiles.

Kaip tarė, taip padarė!

Asilukas pragyveno dar 20 metų, 20 mėnesių ir 20 dienų, ir kada nunyko, didele iškilme jį palaidojo Anan'e, o jo kapas ir iki šiol vadinamas Jadur-Karib (asilo kapas).

Dervišius, matyt, buvo burtininkas. Jis pranyko be jokio pėdsako.

Dori tekiniečiai po įvykusios permainos išdrįsdavo vidudienį pasirodyti iš savo palapinių.

Vertė

V. V.

Meilė tai pirmiausia, geriausia, aukščiausia mokytoja; del to, kurio ne mylime, mes nesimokiname; del to, kurį mylime, negalime nesimokinti; mūsų išmintis, tai mūsų meilės saikas!
B. I. Durward.

Smarkus vėjas užgesins žiburį, kurį lengva vėjo srovė labiau sugaivys. Smarkumas turi nelaimingą naikimo jėgą. Aštrumas įpykdo į drąsų nepaisymą, arba sutriuškina į beviltį; bet malonumas gali išplėtoti laimingas pasekmes iš nepasitenkinimo pamatų, ir meilė tai aukščiausia pasisekimo paslaptis Kristuje ir visuose Kristui panašiuose žmonyse.
Kun. A. J. Ambauen.

Meilė, tai gyvenimo piūtis, auksinė piūtis. Bet pirm piūtis atėjimo, turime dirbti. Tik tie, kurie ją užsitarnauja, gali ją pilnai pasidžiaugti.
Mary Synon.

Tasai, kuris niekad tikro širdies liūdesio nepatyrė, nėra gavęs Grožės skaudžiausio palietimo, nes žmogus vargui gimė, ir yra it vaisius, kurs noksta mažai šalnei jį palytėjus.
B. I. Durward.

Naktis.

(Vaizdelis)

—x—

O naktis, naktis! Kokia tavo gražybė... Kokia tu graži, skaisti išrodai, kuomet tavo visos žvaigždės užsidega ir pradeda šviesti, blizgėti... Ir štai ties mumis dangiška-dieviška žvaigždžių naktinė jūra... O spindulių-spindulėliai, briliujanti gražybė, kriste krinta, byra, lyg žemčiūginis lietus lyja.

O naktis, naktis! Tu esi tamsybės ir žvaigždžių karalienė!.. Tu švieti mums paausuotų žvaigždžių akių daugybė... Jos visos dega, mirga, žiburiuoja; viena užsidega, kita užgesa, viena stovi, kita bėga, krinta...

Vienos mažesnės, antros didesnės, būk tai apvalios, būk tai ketvirtuotos. Jos visos šviečia, mirga, šaipos, juokias, gimsta ir miršta...

Jos visos kaž-kokios paslaptingos, gyvybe primirkusios dega — mirga dieviškos gražybės ugnimi; ramina mūsų sielą, tarytum, kokią paslaptinę pasaką sekdamos. O jų spinduliai begaliniam erdvės vandenyne maudos, taškos, plauko, žiūrėdami į žemę savo paslaptingom nekaltybės akutėm... O mėnulis, žvaigždžių karalaitis, dega liepsnoja pačiam vidury, skleizdamas savo spindulių žarijas žemėn...

O naktis, naktis! Kokia tavo žvaigždžių spindėjimo gražybė; Tai dieviškų rožių kvietkai, žiedai... Tai rojaus lelijų darželis, kuris šviečia, spindi iš tos naktinės žvaigždžių jūros dugno... Kas šiuos žiburėlius uždega ir užgesina!.. Tai Didžiojo Kūrėjo darbas.

Retkarčiais tavo, naktie, skaistybę užkloja juoda debesinė banga. Viskas bematant pranyksta... Juoda, tamsu-tamsu pasidaro žemė. Tartum, žemė su dangum susivienija ir lyg ką slėptino tariasi tarpu savęs. O griaustinis-perkūnas ten dangaus tamsumoje, tryliką raganų ir keturioliką aitvarų pasikinkęs, spardosi, važinėja, lyg koks ugninis žaltys, raitos-vyniojas ant naktinio dangaus dugno. Bet štai slaptu nakties balsu ūzdama, šniokšdama antra banga atplaukia... Tai žvaigždinės nakties jūros banga... Ši antroji savo plieno krūtine suskaldo, sudaužo šias debesines tamsybes ir nuvaro ten tolyn į nežinomas erdves. Ir vėl užgimsta iš naujo ši dangiška nakties gražybė, vėl atsidaro nakties rūjus...

O naktis, naktis! Tavo skaistus žvaigždžių vainikas kabo ant pasakų kablio, ten, augštai-augštai nakties tamsybės gelmėje, ten, kur žmogus užlipti negali... Tik nekaltiausias paukštelis vēversėlis gal arčiau pakilti ton dangaus augštybėn.

O naktis, naktis! Tu nekaltybės spinduliais švieti, spindi ir žydi dangiškų galių gražybė. Degk, šviesk, spindėk!..

O. Paulauskaitė.

Veisėjai, Lietuva.

—x—

Jurgis Daina.

Meilės Kryžkely.

(Sk. Sielos mergelei).

—x—

I

Pamylėj' karštai bernelis,
Tarp svajonių, tarp dailių,
Ir nurimo — jam vargelis
Jau neteiks daugiau vylių!

Visame karštoji meilė
Jį ramys ir lipšniai guos —
Širdį jauną, širdį bailią,
Sielvartėliuos užvaduos.

Bet tai buvo vien svajonė!..
Apgaulingam sukury,
Jį gyvenimas apmonė —
Žuvo meilė nemari!

II.

Tuomet jis, netekęs džiaugsmo,
Verkė ašaroms gailiai
Ir, tarp didžio širdies skausmo,
Klausė mylimos tyliai:

— Jei mane tikrai mylėjai,
Kam ne mylimo drauge
Amžinai būt panorėjai
Ir metei mane varge?!...

Mylimos širdelė plakė:
— Matušėlė man sena
Už nemylimo įsakė
Ištekėti ir gana!..

III

O jos mylimas stunksojo,
Kandamas kęsdamas kurčiai,
Kol ant galo užbylojo,
Kaip įgeltas, jis rūščiai:

— Tai sakyk, kam man pareiškei,
Kad mane myli karštai,
Ir ramybę man sutraškei,
Nekaltai taip ir prastai?

Ar mane naujai apvilti
Panorėjai tarp vargu,
Ar suteikti skaisčią viltį,
Kad gali man būt draugu...

Ko norėjai? Gal žinoti,
Ar myliu tave, ar ne,
O paskui nusišypsoti
Amžinai užmiršt mane!..

Jeigu taip — lai tau atleidžia
Visagalis maloniai,
Kad širdis su meile žaidžia,
Kad mane apvilt manei...

Lietuva, 5 p. p.

—o—

Pr. Jonaitis.

JAI.

O. V.

Iš gimtinio soduzėlio
Puikią gėlę aš nuskynęs,
Iš skambių dainų paukštelių
Aš vainiką tau nupynęs

Dovanosiu.

Tau priminsiu tą šalelę,
Ryto saulė ką gaivina,
Tau dainuosiu tą dainele,
Ką siela ilgesy pina, —

Aš dainuosiu...

Žydraspalvė meilės deivė
Savo ranką man ištiesus
Gražių gėlių pluoštą teikė...

“Mylėk jąją” — ji pasakius

Vėl išnyko...

Štai ilgėsy aš dainuoju
Meilės imną sutartinį,
Ją tolybėn mintims moju
Klausyt mano pirmutinį
Meilės imną...

—x—

Kilkit vėjai!

Tempkit būres!

Neškit laivą...

Į tolybes...

Į nesiekiamas erdves...

Tegu rangos,

Šaltos bangos

Lengvą naštą

Kol numes...

P. G.

12—12—22.

Jurgis Daina.

DAINA.

Vai neverk, sesute,
Bet linksmai dainuoki,
Savo sunkų vargą
Apdainuok, apjuoki!..

Būsi tu laiminga,
Tarp sunkių vargelių,
Tarp savo jaunųjų,
Mylimų brolelių.

Jie tave varguose
Nenustos vaduoti!..
Tik tu jiems dainele,
Meilią padainuoki...

Tu jiems pasakyki,
Kas liūdnumą teikia,
Ko jauna širdelė
Nusiminus verkia?

Gal kartu kentėti
Su broliuziais savo
Bus lengviau, sesyte,
Jaunai širdžiai tavo?!...

18—I—20 m.

—o—

Pr. Genys.

UŽ JŪRUŽIŲ JŪRUŽĖLIŲ.

Kad mokėčiau pasidirbti
Gintaro laivelį,
Dar saulelei netekėjus,
Kilčiau pas tėvelį!..

Aukso bangos... Šilko būrės...

O gilybėj dangus!..

Širdis alpsta, džiaugtis nori —

Laimė! Dieve brangus!..

Už jūružių, jūružėlių

Ant salos uoluotos

Aukso rūmai... Senas tėvas...

Dukros vainikuotos...

Kiek nuskrido svajonėlių

Ten... į burtų šalį!..

Už jūružių, jūružėlių

Pro žmonių vargelį!..

Už jūružių, jūružėlių,

Tėvužio dvarely,

Numylėta merguzėlė

Vaikšto po darželį...

Kad mokėčiau pasidirbti

Gintaro laivelį —

Mesčiau žemę... Per jūružę

Plaukčiau pas tėvelį!

18—III—23.

K. Nakauskas.

Pataikė.

(Iš mano atsiminimų).

DIENA už dienos, savaitė už savaitės žygiavom vis pirmyn. Retkarčiais tik įvykdavo žymesnių susirėmimų, nes pakrikę, nuplyšę ir peralkę raudonarmiečiai (bolševikai) traukdavosi taip sparčiai atgal, kaip kad didžiojo karo pradžioje bėgo nuo Karaliaučiaus sunaikintos rusų kariuomenės likučiai. Tiesa, pribuvus naujiems bolševikų pulkams, prasidėdavo iš jų pusės lyg ir ofenzyva, bet vos suspėdavo pauostyti mūsų parako, tuojau užsikrėsdavo "pirmtakūnų" nuotaika ir traukdavos padus pasipustę.

Nors trečias mėnesis buvome fronte, tačiau kasdieniniai laimėjimai mums teikdavo tiek energijos ir pasirizimo, kad niekas ir nemanė apie poilsį. Atvaduotieji iš bolševikų gyventojai labai maloniai visur mus sutikdavo ir taip būdavo vaisūs, kad mes imdavome pamiršti mūsų "virtuvę".

Juo labiau artinomės į Daugpilį, juo labiau stengėsi bolševikai atsispirti, juo didesnes traukė pajėgas ir kartkartėmis ištikdavo kruvinių mūšių.

Vos po atkaklios kovos pavyko mūsų kuopai įsistiprinti Vainučių kaime. Čia buvo ypatingai geros bolševikams pozicijos, nes Vainučių kaimas, tai nelyginant tiltas: jo vienoje pusėje liūliuoja, ne tiek platus, bet neužmatomai ilgas, ežeras, o antroje traukiasi keliolikos kilometrų neišeinamos pelkės.

Per ištisą dieną tratėjo be pertraukos šautuvai, su mažomis pauzomis tuksėjo kulkosvaidžiai ir paskui viena kitą baubė patrankos. Vakarop ta pragariškoji muzika nutilo, bolševikai pasitraukė iš Vainučių kaimo.

Diena buvo apsiniaukus, vėjuota, tarsi, pati gamta būtų atjautus gyvenamą momentą, tačiau vakarop nurimo vėjas, išsislaptė debesys ir prieš nusileidžiant pasirodė saulė, lyg sveikindama mus ir džiaugdamos su mumis mūsų laimėjimu. Ežero paviršius sumirgėjo tūkstančiais spalvų ir liko vienu žėrinčiu kyliu. Bet nors vakaras buvo šiltas ir giedras, tačiau viduryje ežero krūmuotoje saloje viešpatavo kapinių tyła, ta nyki gūdi tyła, kokia Lietuvoje būna tik tamsiomis rudenio naktimis. Pragariška dienos muzika išvaikė išgązdintus salos gyventojus. Tik gerokai pritemus, parskrido pulkelis laukinių ančių ir

kaip akmenis nukrito į salą; matomai, tai buvo palikusios mažučius motinos, nes ilgai buvo girdėti jų neramus kvarksėjimas, kuriuo paprastai antys šaukia savo mažučius. Dieve, ir laisvieji paukšteliai pažįsta karo baisumą!

Jau naktis. Dangus sužiuro tūkstančiais skaidrių akučių; visur ramu, tylu, tik retkarčiais girdėti, kaip suprunksčia kareivių arkliai, ar nejaukiai suklykia apuokas ir vėl tylu, ramu... Kareiviai sukrito, kur kam pakliuvo ir aš jau rengiausi kur nors parvirsti, kaip staiga išgirdau pažįstamą Kaštaino balsą:

— Petrai, aš tavęs jau senai ieškau, atėik tuojau vado butan.

Neprašius, gal būt, penkioms minutėms, kai mane pašaukė, mes trise, būtent: aš, Antanas Kaštainas ir mūsų kuopos vadas, jau ėjome siauru keleliu miško pusėn. Mūsų kuopos vadas Zubrys, jaunas, augalotas vyras ėjo giliai susimąstęs, tylus. Aš jau buvau girdėjęs, kad Zubrio tėviškę bolševikai baisiai nuterėjo: senutė motina, raudonarmiečio primušta, mirė; tėvą sušaudė, viena sesuo paliko beprote, o jaunesnysis brolis nežinia kur buvo dingęs. Žmonės, tiesa, kalbėjo visaip: vieni matę, kaip bolševikai varėsi surakintą, kiti matę lietuvių kariuomenėje, dar kiti tikrino, būk esąs bolševikų tarpe, tačiau niekas tikrai nežinojo. Gal atsiminė Zubrys gimtuosius namelius, motulę augintojėlę, bet jo vėdas buvo liūdnas ir niaurus.

Gerą pusvalandį ėjome mišku, kuris tęsėsi greta pelkių, pagaliau miškas pasibaigė ir mes patraukėme tiesiai į pelkes. Dabar eiti buvo daug blogiau, nes reikėjo visą laiką bristi, o pramynus klampiąją veją paskęstum, todėl kartais reikėjo šliaužte šliaužti po kelioliką metrų, kad suradus stipresnės vejės, kur galima eiti stačiomis. Vargais negalais priėjom tą didžiulį liūną ir atsidūrėm lankose, kurių, matomai, tiesioginė tąsa ir buvo anas, mus taip kamavęs, liūnas-pelkė. Iš lėto yrėmės pirmyn per šias žaliąsias jūres, kadangi ligi juostai žolė painiojosi po kojomis ir reikėjo saugotis, kad susipynus žolėse kojom neparvirstume žemėn, ir neiššautume, — mes ėjome pasiruošę — o reikia žinoti, kad jau buvome bolševikų užimtoje srityje ir kilęs iš mūsų triukšmas galėjo labai greitai mus išduoti, todėl turėjome būti atsargūs.

Pasiekus kraštą šių "prerijų", vadas paliko mus pasilsėti, pats gi nuėjo pirmyn. Nei aš, nei Kaštainas nežinojova vado planų, nei tikslo šios vargingos kelionės ir nekantriai lūkuriavova tolimesnių įsakymų. Pusvalandis mudviem pasirodė amžiumi, tačiau neišdrįsova prakalbinti sugrįžusio vado ir pasakyti, kad jau pasilsėję, jau galima eiti, — nes jo niūrus veidas lyg sakyte sa-

kė: aš matau, judu nekantraujata, bet dar lukte-lkita, dar neatėjo valanda... Kiek laiko sėdėjome visi tylėdami, staiga vadas atsistojo, užsidedė cigarą, žengė keletą žingsnių ir vėl skubiai sugrįžo į mudu.

— Ligšiol viskas sekės puikiai, kalbėjo skubindamas jis, lyg, rodos, bijodamas pasivėlinti,— bet tai dar tik pradžia... Judu nekantraujata, tik greičiau — aš bijau peranksti pasiekti tikslo, kad nereiktų tuščiomis grįžti, arba reiktų daugiau nebegrįžti... Šiąnakt mes turime įsiveržti ir sunaikinti bolševikų N. N. pulko štabą, kuris yra nuo čia jau netoli. Reikia tik surasti patogiasias momentas užpulti, tai yra, kada visi giliausiai miega, o sargybos nebudriai pakampiuose snūduriuoja. Manau, geriausia pulti prieš pat aušrą, nes tai giliausio įmigimo momentas. Mes perėjome, nors pailsę, sušlapę ir nežmoniškai privergę, didžiulį liūną—pelkę, kur paprastai neišbredama, todėl ir mažiausiai bolševikų saugojama. Bolševikų pozicijos pasiliko toli užpakaly, siekiamas tikslas nebetoli... Būkite drąsūs ir atsargūs kiekviename judėjime — nuo to priklausomūs laimė ar žuvimas. — Tad pirmyn, laimėti, ar žūti!—

Naktis, visur ramu, visi įmigę, tik žvaigždėliu šimtai aukštybėse mirgsi, tik kada-ne-kada sukvarksi laukinė antis ir vėl nurimsta viskas.

Ilgą galą ėjome visi trys drauge, bet priėję vieškelį, kuris tiesiai veda į Gatinskio dvarą — čia ir stovėjo bolševikų N. N. pulko štabas — mes, dėl atsargumo, kad nesusitiktume raitu ar pėsčiu raudonarmiečiu, persiskyrėm abiem vieškelio pusėm: Kaštainas, kaip senas ir prityres kareivis, dalyvavęs Didžiojo karo kovose, nuėjo vienas, mane gi Zubrys pasiėmė drauge ir mudu nuėjo priešingon pusėn. Vos spėjome pasitraukti iš vieškelio į laukus, staiga pasieirdo tolimas bildesvis, kuris kaskart aiškėjo: buvo aišku, kad kažkas vieškeliu smarkiai joja mūsų pusėn. Tamsumoje dar negalima buvo išžiūrėti kiek joia, tačiau mums buvo aišku, kad tai bolševikų raiteliai. Bildesvis girdėiosi jau visai aiškiai ir galima buvo atskirti iš arklių bėgimo ritmo, kad joia du raitelių. Mudu, kad nepastebėtu, sukri-tova žemėn, skubiai užsitaisėva šautuvus ir laukėva, kas toliau. Bildesvis nutilo, aiškiai girdėiosi, arklių prunkštimas ir atskiri žodžiai raitelių kalbos. Aš be sąlo nerimavau, pulsas mūsų gal būt, du kart tiek, kaip paprastai ir, jei ne vadas, būčiau ėmęs šaudyti bejojančius.

Naktis, nors mėnulio tik niautuvus, oiedrai esant, buvo nelabai tamsi ir už šimto žingsnių jau galima buvo lengvai išžiūrėti du raitelius, kuriuodu, nieko neiausdamu, garsiai šnekėdamies, artinos į mus. Jau buvo beprajoja, kaip staiga

Kaštaino pusėje ėmė garsiai loti šuo. Du raiteliai, skubiai sulaikiusiu arklius, griebės šautuvų, matomai žinodamu, kad jų palydovas veltui ne-
lotų. Toj pusėje vieškelio buvo dar tik sužalio-
vęs vasarojus, todėl gulįs žmogus lengvai paste-
biamas.

— Nutaikink tu į dešinįjį, aš į kairįjį, — sušnabzdėjo vadas, — tik skubiai, kad nebūtų vėlu. Kaštaino gyvybė pavojuje, — jį pastebėjo.

Girdėjau, kaip barškėjo raitelių šautuvų uždarai ir, pagaliau, išgirdau vado žodžius: — Viens... du... trys... Orą sujudino zalpas dviejų šautuvų. Dūmams išsisklaidžius, ant vieškelio, vietoje dviejų raitelių, gulėjo du lavonu. Netoliese išgirdova Kaštaino balsą — Gerai pataikėta!

Vadas skubiais žingsniais priėjo prie lavonų, apšvietęs elektros lempute, pažiūrėjo į veidą, pažiūrėjo antram ir... suklypo šalia... Mudu su Kaštainu žiūrėjo nustebusiu į tą keistą ir skausmingą reginį:

— Aš užmušiau savo brolių!.. sušuko vadas, iškėlęs rankas ir vėl sukniubo prie lavono.

Tarp pelkių ir akmenuotų kraštų jis (t. y. upelis) sriovena vienas sau. Čia jis ramiuose sukurėliuose, ten virdamas, šen ir ten pievas užtvendamas, ne vieną gražų kvietką su šaknimis išraudamas ir darydamas kitas svarbias žalas, savo audringą kelią sekdamas iki ant galo nuteka į banguojančią upę.

Kalno upelukas nekaltas; žmogaus gyvenimas labai jam panašus — sujudintas, neramus, pilnas abejonių, lenkiantis ir vingiuojantis tai šiaip tai taip, varomas nežinia kieno; nuvilktas, kada tik stengėsi įsikabinti, išdidus, kaip kiekvienas mažas daiktas; pranykstantis, it sapnas, darantis daugiau klaidu, negu upelukas, kuomet liuosas ir Amžinybėn teka nei laiko nežino. William F. Kirk.

Srovė neša mus pirmyn, gi mūsų džiaugsmui ir liūdesiai užpakaly palikti. Galime būt, it laivas, apversti, bet negalime būt sulaikomi. Ar jis bus žiaurus ar švelnus upelis skuba į savo "namus", iki pajuntame besidaužančias vilnis po mūsų kojomis, ir žemė dingsta iš mūsų akių, ir vanduo stulpais keliasi aplink mus, ir mes atsiskiriame su žeme ir jos esventoriais iki jokio kito mūsų kelionės liudininko nepalieka, kaip tik Amžinasis. Kun. A. J. Ambauen.

Kaip iūru laivas išstatytas tūkstančiams pavojui niratams, slenkančioms smiltims, nematomiems akmenims ir audroms, taip žmogus šiame gyvenime apsuntas pavojais, kurie ateina iš blogojo pasaulio — iš nuodėmių pasaulio, iš papiktinimų arba iš žmonių blogu natarimu, iš žmogiškos garbės, ir virš visa to, blogu pasaulio nriemties įausmu, kuriuos Raštas Šv. nrištato, kairio vėjus, kurie judina jūres ir išstato laiva sudužimo pavojui.

Kun. A. J. Ambauen.

Gyvenimas—tai kelionė į nežinomas jūres. Mes tikrai nežinome, kur plaukiame nei kokios audros mus nu-
mūs. Bet vvirška dalis laikytis nepavindomai ir būti pa-
laikomu teisingu pasitikėjimu Dievo Anveizda.

Iš "Catholic Knights".

*Žibuntas.***Pabėgėlio Rauda.**

Tai vasarėlė
Sunki atėjo,
Kad ašarėlių
Vai daug riedėjo.
Kad vis širdelė
Kaž ko vaitoja,
Sunki dalelė
Auga bujoja.
Kad nēr kaip grįžti
Mielon gimtinėn,
Nēr kaip užrišti
Skausmų krūtinėj.
Tik vien vaidenas
Kas naktį dieną
Namelis senas
Galvoj kiekvieno.
Kad vis nemielia
Miestų puikybė,
Nes slėgia sielą
Minčių sunkybė.
Skaudu jis kęsti,
Kad nieks nežino,
Kaip broliai esti,
Kaip karas mina
Gražiausią šalį —
Lietuvą brangią,
Ir josios dalį
Vien po padange
Dangaus mėlynės
Gyvent paliko
Be patalynės
Ir be skatiko.
Oi vargsta žmonės
Ten ant degėsių...
Vargai dejonės...
Kuo jiems padėsiu?
Kaip apdainuosiu
Gražias bažnyčias,

Kaip apdejuosiu
Senas kaplyčias,
Kurios iš seno
Bočių statytos
Ir padabintos
Lig šiol gyveno?
Dabar jos griūva,
Jas karas ardo,
Ugny pražūva
Nuo pikto kardo.
O pernai, Dieve,
Ramybės skraistę
Žmoneliai sklaistė
Ir žemės žievę
Nearde grioviais
Gilių tranšėjų
Ir kraujo srovės
Da netekėjo.
Kaip gera buvo,
Brangi Lietuva,
Po Suvalkiją
Zanavykiją!
Ten mieli žmonės
Skardžiai dainavo...
O, kiek malonės
Širdis ten gavo!
Ten zanavykai,
Kai baravykai,
Zanavykaitės
Kai ūmėdaitės.
Kai ūmėdaitės,
Lelijos rūtos,
O jų akaitės
Grožės nebūtos.
Kai uždainuoja —
Lakštutė gieda,
O kai dejuoja —
Duok meilės žiedą.

Ten vyšnios našios
Eilėms sodintos,
Visos panašios
Gražiai augintos.
Tenai beržynai,
Kasas nuleidę,
Tai susipynę
Tai pasileidę.
Ten nuo liepyno
Bitutės ūžia
Vis link bityno,
Vis pas bakūžę.
Kai tik atskrenda,
Prie korio lenda,
Medutį slepia...
Ak, kaip jis kvepia!
Tenai žaliuoja
Derlingos lankos,
Ten nedejuoja
Širdis, netrankos.
Sugulę bandos
Tik atrajuoja,
O laikas randas —
Piemens dainuoja.
Visur upaitės,
Upelės, upės,
Tai vis dukraitės
Mielos Šešupės.
O, Visagali,
Kaip apsakyti
Tą laimės šalį,
Kaip apsakyti!
Dabar pranyko
Tos laimės dienos,
Nes jau atvyko
Ugnis ir plienas.

1915. VI. 15.

J. Naruševičius.

Širšė blizga daug gražiau,
Neg prasta bitelė,
Bet atnešti mums medaus
Nėkuomet negali.
Kvailas žmogus paprastai
Kvailu pasilieka,
Nors ir kalba gana daug,
Nesukuria nieko.

J. Naruševičius.

Deimantas ir purvyne būdams
Vertės nenustoja,
Liekasi tuo, kuo buvo visad
Ir brangiai kainuoja.
Doras žmogus nelaimėj esant,
Vargui surakinus,
Ašarose nepaskęsta niekad
Dorą atsiminus.

J. Naruševičius.

Jei vandenį visad geri,
 Tai nuostolio sau neturi:
 Nuo jo nesirgisi niekad
 Ir būsi liuosas nuo skolos.
 Vanduo ligos neįvarys,
 Žmonos našle nepadarys,
 Gali be baimės jį vartot —
 Neteks nėkuomet pagiriot.

J. Naruševičius.

Vienas lašas medaus
 Daugiau mūsų pritraukia,
 Ne kaip acto bačka,
 Į kurią jos neplaukia.
 Melas žmogų labiau
 Į save privilioja,
 Negu aiški tiesa,
 Kurią jis pažinojo.

J. Naruševičius.

Jeigu pats mažai tiki
 Tam, ką drįsti pakalbėt,
 Tai kaip nori, kad kiti
 Tam galėtų patikėt?
 Pirma pats išsimokyk
 Patikėt savo kalbom,
 Tai tuo pat jau ir kitus
 Išmokysi tikėt jom.

—x—

Pr. Lemberys.

DEMONAS.

Ašai pragaro valdovas
 Ir karalius debesų,
 Mano rankoj žus pasaulis,
 Aš per amžius gyvenu!

Ei, drebėk, pasauli, žeme,
 Pašėlimo versmėse,
 Man žaibai į tave kelią
 Skins kraujuos ir liepsnose...

Cha cha cha cha! Vieni juokai
 Pasaulis pražudyti man,
 Rankas kraujuose nusiplaut
 Gramzdinti amžius pragaran...

Plesdenki, jūra, deivių maršą,
 O jūs, gražuolės, į mane!
 Sušildysiu jums širdį šalta,
 Aš pragaro karšta ugnia!

Cha cha cha cha! Džiaugsmi vien
 Jau žemė žengia pragaran, [man:

Kur amžinų liepsnų —
 Karalius aš esu!..

Kaunas,
 31—VII—22 m.

—x—

Jurgis Daina.

* * *

Spindi žvaigždės! Jau naktis
 Iš rytų šalelės žengia —
 Siūlo poilsio mintis,
 Užkerėtus sapnus rengia!

Siūlo vargdieniui akis
 Del saldžių sapnų užmerkti,
 Kad jaunutė jo širdis,
 Nors nakčia nustotų verkti...

Ir nedrumstų tos tylos,
 Kuri žengia iš aukštybių,
 Ir del jo liūdno sielos
 Neša begales linksmybių.

Bet veltui!.. Jauna širdis
 Ir nakčia vargdienio verkia,
 Nors nuvargusias akis
 Jam sapnai nakties užmerkia...

Ir nestos raudot jinai,
 Savo vargdama amžely —
 Tik vieni mirties sapnai
 Jos skausmus įveikti gali!..

A. Panemunė, 5 p. p.

—x—

J. Naruševičius.

Ten, kur randas dideli
 Ir tikrai gražūs namai,
 Kur gyvena be vargų
 Turtingi ponai linksmai, —
 Daug bakūzių sutinki
 Su nuplyšusiais stogais,
 Kurios riogso šalimis
 Su gyvenančiais vargšais.

J. Naruševičius.

Tie, kur giriasi daug žina,
 Paprastai žino mažiausiai
 Ir jų žodžiams patikėti
 Yr' klaida užvis didžiausia.
 Žmogus tikrai išmintingas,
 Nors ir daug ką gera žino,
 Pasigirt savo žiniomis
 Prieš kitus nebemėgina.

SOFIJA NAVICKAITĖ,

Lietuvos Vyčių 13-tos kp., Chicago, Ill. narė, uoli Vyčių darbuotoja. Vyčių spaustuvės ir Centro Raštinės knygvėdė ir stenografė.

Pradinę mokyklą baigė Šv. Kryžiaus parapijoje, Chicago, Ill. Metus lankė Šv. Gabrieliaus (St. Gabriel's High School). Vėliau įstojo į Lindblom High School ir 1921 m. baigė komercijos (commercial) šaką.

Sofija myli meną ir gabi vaidila (aktorė).

V. Endziulaitis.

Arai...

(Alegorija).

— x —

I.

Nežinau, ar tat buvo vien tik vylingas sapnas, ar svajonių sukurti vaizdai.

Ankstų rytą, žvaigždėm pasislėpus, dievų dukros — aušros slėpiningose varsose paskendę maudėsi gamtos grožis — ažuolynai. Jų galingose viršūnėse, kurios tik vienos, būdamos virš kitų, pirmutinės galėjo pasveikinti tekančią saulę, — pamačiau didelius lizdus. Tai buvo arų lizdai. Ne tušti jie dunksojo, neveltui puošė ažuolų viršūnes — juose buvo arai. Šildė jie savo kūnu tik ką pralaužusius kietą kevalą, užgimusius arelius.

Kada aručiai, pajutę norą pasisotinti "gyvatos srove" pradėjo cipsėti, pakilę arai padangėn nuskrido. Aručiai bailiai pramerkę akis išvydo puikų reginį — pirmuosius spindulius. Graži buvo aušrinė — puikūs auksiniai spinduliai. Neapsakomai puikiose varsose pasislėpusi kėlės iš miego gamta. Joje spindėjo milijonai šviesių žvaigž-

delių — deimanto rasele. Pamilo rytmetį aručiai — nusišipsojo. Krapštė savo papurusias galvas ir gērė gyvatos srovę. Pasistiprinę gērėjosi pasauliu. Viliojo juos auksiniai spinduliai žavėjanti aušros varsa — žydriosios mėlynės. Norėjo aručiai skristi į ją. Nekantriai laukė, kada sparnus galės ištiesti — pakilti. Laukė ir svaajo apie savo būsimą kelią, dangaus skliautus. Su panieka žiūrėjo žemyn, kame atrodė tamsu ir ankšta. Jie ieškojo kito grožio ir laimės pasaulio. Aukštyn, į dangaus erdves, į jo mėlynę, go dojo skristi arai. Paniuro, primerkė akis, pamatę lekiant pro šalį varnas. "Žemės purvas!" — burbtelėjo piktai — nutūps mėšlyno kapstyti siauraprotės!.. jos nemato saulutės šypsenos, nemato aušros — jos neregės... — Greičiau sparnus! — Mes pamokysim, kaip reikia gyventi. Mes tą gyvenimą sukursim didį — laimingą...

SOFIJA BAJORINAITĖ, Ph. B.

Gruodžio 19, 1923 m. gavo Filosofijos Bekaliauro laipsnį Šv. Xaviero kolegijoje, Chicago, Ill.

Pradinį mokslą ėjo Šv. Kryžiaus parapijos mokykloje, Chicago, Ill. 1917 metais įstojo į Šv. Gabrieliaus (St. Gabriel's High School) Chicago, Ill. Šią mokyklą lankant mokytojai pastebėjo pas Sofiją gražių gabumų mokslė. Šv. Gabrieliaus High School baigė 1920 metais. Iš visų mokinių vien tik Sofija už atsižymėjimą gavo keturių metų stipendiją (scholarship) eiti aukštesnius mokslus. Tuomet ji turėjo 15 metų amžiaus ir įstojo į Šv. Xaviero kolegiją Chicago, Ill.

Savo gimimo dienoje — gruodžio 19, 1923 metais gavo Filosofijos Bakaliauro laipsnį.

Formalis aktas (graduation) bus šių metų birželio mėnesy. Dabar Sofija toje kolegijoje mokytojauna.

Sofija nuo pat mažens priklauso prie Lietuvos Vyčių 13-tos kuopos. Ketverius metus ėjo raštininkės pareigas. Jubilėjinis Vyčių Seimas 1922 m., Detroit, Mich. išrinko ją organizacijos Vice-Pirmininke. Sofija taipgi yra gabi vaidila (aktorė).

II.

Pakilo arai, ištiesė savo galingus sparnus ir skrido. Sveikas gyvenime! Koks tu gražus, iškilmingas... Kaip švelniai sūpuoji zefiro bangelėms. Saule!.. Tu niekad nebūvai dar tokia graži, kaip nūdien, niekad taip mielai nešviete, kaip dabar. Aukštyn, aukštyn... į saulutę. Ten mums skirta gyventi. Likite varnos, apuokai, pelėdos, ir kiti purvų knisėjai, riauskitės čia tamsoje, mes kylam į saulutę...

Skrisim aukštyn, paukščių keliais, ką padangėm nusitiesė. Žvainą naktį aplankysim, žvaigždes, mėnulį sutiksime... sukursim gyvenimo laimę, naują gyvenimą, kurio dar niekas nėra matęs. Juk galingi esam. Jei kalnai mums kelią užstos — nuversim juos, jei jūrės — perskrisim jas, jei tamsa — nušviesim ją aušros spinduliais... visas kliūtis nugalėsime.

III.

Skraido arai. Linksmi galingi valdonai. Tik pajuto, kad jiems silpna daros. Išalko... Pamiršę buvo savo kilme... Nusileiskim žemėn — šnabžda bailesnieji, pasistiprinsim. Nusileiskim — pritarė kiti. Ir visas jų būrys leidosi žemėn.

Nutūpė puikiam slėny. Aplinkui buvo žalios vejės. Jomis tekėjo sraunūs upeliai. Jų krantai ilgaamžiais ažuolais apaugę. Vejės, kaip kokiū margu kilimu, gėlėmis nusagstytos. Visur dvelkė maloni sveikata. Gera buvo čionai arams. Jie nusileido savo gimtinėje. Paukščiai išsislaps-
tę stebėjosi jais.

— Arai! — nustebusios kranksėjo varnos.

— Arai!.. — čezėjo žvirbliai, sulindę krūmuose.

— Arai!.. Mūsų valdovai! — kartojo visoki paukščiai ir paukštytės.

Arai tat girdėdami didžiavos ir tarėsi tarp savęs: "Sukursim čia naują laimės pasaulį ir visus jo gyventojus padarysim laimingais. — Tegul visi žino, kad čia mūsų gimtinė".

Išgirdę juos paukščiai, padrąsėjo ir pradėjo pasakoti savo vargus.

— Jūs norit papuošti mūsų šalį — padaryti ją laimės žydiniu. Eikit su mumis, mes jums parodysim savo vargus. Padėsite mums. Nuskrido arai paskui juos.

— Valdovai, — tarė maža paukštytė, rodydama savo išdraskytą lizdelį, nužudytus vaikelius. — Štai! kitos šalies plėšikas nužudė mano vaikelius, išardė lizdelį — likau vienai viena vargelio vargti. Atkeršykite jam!..

Juodasparnė varna, verkdamas skundėsi: "Sugriovė, išardė mano gyvenimą piktadariai, išždė šeimyną... Nors mane nuo jų apginkit.

— Man akis išlupo priešas, vyrui liežuvį iš-

traukė, kad nekalbėjo taip, kaip jie! — skundėsi viens už kito paukščiai, rodė arams savo vargus, nelaimės, prašė paguodos.

Paniuro arai. Čia jiems, rodos, trošku ir tamsu. Skurdas čia žemėje. Nors tai mūsų gimtine, bet visur čia vien tik vargas matosi. o mums reikia laimės, šviesos.

— Nelaimingi! — tarė arai paukščiams — mums gaila jūsų. Mes visur norime sukurti laimę, tik, deja, mums skirtas kitas gyvenimas, ten, aukštai, kur jūsų silpni sparnai negali pasiekti. Į jūsų šalį tik gyvatos maistu pasistiprinti nusi-
leidom. Pas jus mums skurdu, trošku. Mums reikia šviesos. Sudiev!.. Suūžė galingi sparnai, sušlamėjo ažuolų viršūnės, sudejavo nuliūdę paukščiai.

Arai nuskrido...

IV.

Ir skrido arai aukštyn, maudėsi saulės spinduliuose, supos zefyro bangelėms. Užmiršo jie skundo balsus, ašaras. Vien apie laimės pasaulį svajojo. Nelaimė... jie tik svajonėmis gyveno. Visur skambėjo jų vardas: "Arai! Arai"! Bet tuščias jis buvo!.. Daug jie manė sukurti, tik visa tai buvo tuščia neįvykdoma svajonė. Visas arų gyvenimas buvo šalta tuštuma.

Ir pasklido gandas, būk arai tokie pat silpnutėliai, kaip ir kiti paukščiai...

Kaunas,

29—I—23 m.

Home, Sweet Home.

—x—

Yes, I am a stranger in a far away land. A land wonderful in itself, a land of Glory and Democracy, of Present and of Future, a land called America. It is ten years, since I left the shore of my own native country, Lithuania, and came seeking my fortune to this land, famous for its wealth.

To-day, as I was walking down a quiet neighborhood street, a floating melody reached my ears. Somebody in a dim parlor of a shabby, little brown cottage was playing, "Home, Sweet Home" on the piano. The first strains conquered me, that I stopped to listen. I was soon lost in the sweet refrain. The music faded away, and I found myself brushing salty tears that rolled down my cheeks.

Wishing not to be seen, I hurried back to my little room in a cheap boarding house. How good it was to be all alone! The music still found

its echo in my heart and recalled to me many sacred memories of my childhood days, that I have cherished and preserved.

I saw my mother, so white and so frail, trying to be brave, when she pressed me to her heart for the last time; my father so old and feeble, begging me not to forget them; my sisters and brothers with tears streaming down their cheeks, waving to me their last farewell... My heart was bursting with agony of sadness at the departure, but I promised the dear ones to be back again, as soon as.... I made my fortune.

And here I am, toiling to the last ounce of my strength and energy, just to keep myself up in this petty world. Poore and alone! Guide me, oh guide me, star of hope. I am going to see my dear ones once more yet!

Dear God! have pity on a poor boy, that is far away from his home, his country, and help him to return to the land of his birth.

"Polly" C. Stasaitis.

LOVE FOR OUR FRIENDS.

There in the heart doth lie,
As years and years pass by,
Love for those whom we hold
And prize more than gold.
Diamonds rare, pearls of the sea,
Friends are loved by you and me.
What scenes of pleasure come to the mind,
When thought returns to the scenes we left
behind;
Joy to our hearts friends have brought,
When joy and happiness we sought.

Anthony Grenis.

JUST TO HER.

Sweet child, like the flower
Blooming in a woodland bower,
Petals gently blown apart,
Revealing thy innocent heart;
Golden locks upon thy brow,
Sorrow ne'er knewest thou,
With smiling blue eyes,
Bluer than sunniest skies,
Cheeks blooming like the rose,
That in early summer glows.
Life's path thou tread,
Without fear, without dread;
But trials and sorrow
Will come on life's morrow,

But be not afraid,
For the dear Lord that made
And loveth—us all,
Careth for the big and small.

Anthony Grenis.

—x—

A LITTLE REMEMBRANCE.

In thee I have fondly clasped
A friend, so kind and true.
Thou shalt be remembered, when years
have elapsed,
With love, as a child is wont to do.
In my heart thou shalt have a seat,
And unforgotten ever shall thou be,
As long on earth the heart shall beat—
Remembered in life and in eternity.

P. Grenis.

ALEKSANDRAS IR KATRĖ BUDRIAI,

nariai L. Vyčių 16 kp., Chicago, Ill. neseniai susituokė Šv. Jurgio bažnyčioj. A. Budris nuo 1916 metų yra uolus Vyčių organizacijos darbuotojas, be to, tris metus ėjęs vietinio Tautos Fondo Skyriaus Sekretoriaus pareigas, metus Federacijos skyriaus pirmininko, buvo Darbininkų Są-gos skyriaus valdybos nariu. Dabar eina didžiulio Chicago Vyčių apskrėčio pirmininko pareigas.

Katrė Budrienė (Smalinskaitė) neseniai atvyko iš Anglijos ir uoliai darbuojas Vyčių tarpe.

Iš Lietuvos.

—X—

Lietuvos Dainos Diena. — Galima tikrai pasidžiaugti, kad mintis apie surengimą Lietuvos Dainos Šventės arba dienos artinasi prie įsikūnijimo.

Prieš pat Kalėdas Kaune, Švietimo Ministerijoje, įvyko tuo reikalu rimtas pasitarimas, kuriame pirmininkavo Švietimo Ministerijos atstovas p. Vokietaitis. Be jo, pasitarime dalyvavo: Kauno miesto burmistras p. Vileišis, Šaulių Sąjungos atstovas A. Bružas ir muzikai. p.p. Naujalis, Kačanauskas, Žilevičius ir Šarka. Iš pranešimų ir Švietimo Ministerijos padarytos apie chorus anketos paaiškėjo, kad 1924 metais jau galima daryti chorų suvažiavimą. Pasitarime buvo prieita prie vienodos nuomonės, kad šiemet reikia rengti Lietuvos Dainos Dieną. Dainos šventę rengiant jau reikėtų turėti išbandytas pajėgas. Dainos diena laikas numatyta 1924 metų rugpiūčio mėn. 23 ir 24 dienomis. Toks laikas parinktas todėl, kad jis supuola su Lietuvos Žemės Ūkio Parodos laiku.

Rugpiūčio 22 dieną bus parodos atidarymas, o šeštadienį ir sekmadienį rugp. 23 ir 24 d. Lietuvos Dainos Diena. Tokiu būdu Dainos Dienoje galės dalyvauti daugybė publikos, atvykusios iš visų Lietuvos kraštų. Ir patiems chorams bus, taip sakant, pavėjui važiuoti, nes jie gaus dalyvauti ir Parodoje ir Dainos Dienoje. Vieta nurodyta tinkamiausia Vytauto ažuolyne, netoli Parodos. P. Žilevičiaus prašyta, kad su pagalba specialistų išaiškintų, ar toji vieta nebus permaža, nes reikia vietos bent 15,000 publikos ir estradai paruošti bent tūkstančiui dainininkų. Be to, numatyta, kad būtų suruošti trumpalaikiai, 10—15 dienų, kursai chorvedžiams visų tų chorų, kurie dalyvaus Dainos Dienoje, kad visi vienodai chorus išmokintų dainuoti programoje numatytas dainas. Savo keliu turės įvykti vasaros metu apskričiais chorų suvažiavimai, į kuriuos važinės labiau prityrę muzikai.

Dainos Dienoje chorai turėtų dainuoti iš anksto paruoštas dainas, taip: 1) Geresnieji 2-4 chorai skyrimum po keleta dainų, 2) atskirų organizacijų, kaip Šaulių, Pavasarininkų, Jaunimo Sąjungos, Ateitininkų, kiekvienos organizacijos sujungti chorai ir 3) bendrai visi suvažiavusieji chorai.

Gajdos visu tų dainų, kurios bus numatytos dainuoti visiems chorams bendrai, kaip partitūros, taip ir balsai, turės būt išsiustos visiems chorams iš Centro.

Visiems dainininkams vykti į Dainos Dieną ir gyventi Kaune dvi—tris dienas bus, neabejojamai, suteikta visų galimų palengvinimų.

Visa, kas čia pasakyta, minėtas pasitarimas išreiškė formoje pageidavimu, bet neabejojama, kad mažai kas bus pakeista, nes visa tai išeina iš dalyko esmės.

Be to, pareikšta pageidavimas, kad ne vėliau, kaip iki sausio 15 dienos įvyktų susirinkimas atstovų tų organizacijų ir įstaių, kurios aktyviai Dainos Dienos rengime dalyvaus, būtent: Švietimo Ministerijos, Kariuomenės Švietimo Skyriaus, Šaulių Sąjungos, "Pavasario" Sąjungos, Jaunimo Sąjungos, Ateitininkų, Klaipėdiečių org., Kauno miesto savivaldybės ir įžymieji muzikai. Šis susirinkimas išrinktų Dainos Dienai rengti tam tikrą komitetą ir apsvarstyti kai kuriuos principinius klausimus.

"Trinitas".

Okupantai pardavinėja Lietuvos miškus. — Lenkijos atstovybės Londone spaudos biūras paskleidė žinias, kurios visą pasaulį apėjo, kad Lenkijos valdžia pardavusi už 40 milijonų dolerių Amerikos piniguočiams Bieloviežos girias. Šios girios yra didžiausios visoje Europoje. Jos randasi tarp Nemuno, Būgo ir Pripetės upių. Bendras girių plotas siekia virš 470 kvadratinų mylių. Girios plačiai Europoje žinomos, kaip turtingiausios įvairiais augalais. Nekartą mokslininkai iš užsienio darė ekskursijas į šias girias. Tik viena 1887 metų ekskursija surinko vien grybų 308 rūšių ir įvairių augalų 1,337 rūšių.

Šios girios garsios ne vien savo didumu ir augmenų įvairumu, bet kaip vienatinė giria, kurioje išliko retas ir didžiausias Europoje gyvulys tauras (zubras). Ten gyvena daugybės ir kitų gyvulių. Bieloviežos giriose amžiai sudėję Lietuvai neįvertinamus turtus, kuriuos šiandien užgrobę svetimieji pardavinėja.

Dabar, skaitytojai, aiškiai suprasi, kuriam tikslui Santarvė remia visas klastingas lenkų pinkles, kurias jie Lietuvai rengia. Nemuno internacionalizavimas su keturių kilometrų pločio juostomis į abi Nemuno puses; Klaipėdos statuto kraipymas, kur būtina norima lenkus įsmeigti; paskutinėje tarptautinėje susisiekimo konferencijoje Lietuvos išrinkimas į konsularinę ir tranzitinę komisiją ir eibės kitų pinklių. Visa tai turi tikslo su Lenkijos pagelba ne tik užgrobtus Lietuvos turtus eksploatuoti, bet ir neužgrobtus šiam tikslui užgrobti. Visa tai daro užsienio kapitalistai, naudodamiesi ekonominiai sugriuvusia Lenkija, kaip įrankiu savo kapitalams didinti.

Neabejojama, kad Lietuva suardys daromus voratinklus kaip palei Klaipėdą, taip ir ant Nemuno krantų.

"Trinitas".

Valdininkų skaičius. — Lietuvoje valdininkų skaičius prieš etatų sumažinimą buvo 26,883. Paleista 4243. Liko 22,630. Sumažinus valdininkų skaičių, sumažėjo išlaidos 382,277 litus kas mėnuo.

Lietuviškos lošiamosios kortos. — Visuose Lietuvos Banko skyriuose jau pardavinėjamos valstybės monopolizuotos lošiamosios ir pasianso kortos. Kaladė iš 32 kortų kainuoja 3 litus, iš 53—4 litus. Kliūbams ir įstaičioms, kame viešai leidžiama kortuoti, yra pagamintos specialės kortos.

— **Mokinių uniforma.** — Švietimo Ministeris užtvirtino vidurinėms mokykloms ir gimnazijoms uniformą. Uniforma maždaug panaši į prieškarinę mokinių uniformą, išskyrus kepures.

— **"Garnys".** — Tuoju žada pradėti eiti prieš karą ejęs mėnesinis juokų laikraštis "Garnys".

— **Mokinių skaičius.** — Vidurinėse ir aukštesnėse Lietuvos mokyklose šiemet priskaitoma 23,110 mokinių. Iš jų vidurinėse — 16,798 ir aukštesnėse — 6,166 mokiniai. Bernaičių 13,604 ir mergaičių 9, 506. Taigi mergaitės tesudaro 41,1 nuošimtį visų mokinių. Vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų mokinių skaičius Lietuvoj šiaip augo: 1919 m. 9,076, 1920 m. — 13,070, 1921 m. — 14,750, 1922 m. — 20,920 ir 1923 m. — 23,110.

— **Laisvos Lietuvos plotas.** — Sulig paskiausių matavimų daviniais, Lietuvos teritorija be Vilniaus ir Klaipėdos kraštų užima 53,433 kv. kilometrų, įskaitant ir vidžemio vandenis. Tuo būdu vienam kv. kilometrui atseina 38 gyventojai.

— **Operetė.** — Teko patirti, kad "Dainos" Draugija pavedė menininkams p. p. Vitkauskui ir P. Adomavičiui įkurti Kaune lietuvių operetę. Jau baigiamas rinkti operetės dalyvių personalas, paruošta sąmata, parinkta lietuvių kalba esamieji veikalai ir daroma iš svetimų kalbų vertimai.

IŠ OKUPUOTOS LIETUVOS.

Valkininkas. Trakų apskr. Šios apylinkės visi sodžiai pakrikštyta naujais vardais: Tiltai — Mosty, Daržininkai — Odrodniki, Užperkasas — Naprzekopy, Pašalčiai — Posolce. Tas pats daroma ir su žmonių pavardėmis. Dūditis virto Duduč, Verseckas — Verszaki, Žydelis, — Zydel, Balkė — Belko.

Mergaičių bendrabučio ties Aušros Vartais bylą nagrinės Vilniaus teismas, kad išmetus iš užimamo namo mokinių ir našlaičių bendrabutį.

Spalvų išsigando. — Lenkų laikraštis "Dziennik Wileński" išsigando, kad lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazistai su naujomis kepuraitėmis sulietuvinsią Vilnių. Karštai puola lietuvius mokinius, kad gatvėse kalba lietuviškai ir šaukia valdžią uždrausti lietuvių tautines spalvas vartoti.

—x—

Ivairenybės.

—x—

PASAULIO ANGLIES PRODUKCIJA.

Pereitais metais visame pasaulyje iškasta anglies 1,332,000,000 trumpų tonų (tonas 2,000 svarų), arba 156 milijonais tonų mažiau, negu 1923 metais, kuriais anglies produkcija buvo didžiausią, negu kuriais anglies istorijos metais. Amerika iškasė apie 35% viso pasaulio anglies 1922 m. 1800 metais visam pasaulyje anglies iškasta tik 12,000,000 tonų ir per 113 metų anglies produkcija dasivarė net ligi tokios milžiniškos skaitlinės tonų. Nuo pat pradėjimo Amerikoje kasti anglis, t. y. per 110 metų viso iškasta 14 bilijonų tonų, kas reiškia tik vieną nušimtį to, kiek dar Amerika turi neiškastos anglies. Vadinasi, Amerikos gyventojams nėra ko nuogastauti, kad greitai neteksime anglies.

PROSTITUCIJA RUSIJOJE.

Maskvos sovietas savo susirinkime priėmė rezoliuciją, kuri prostituciją pripažįsta profesija. Sakoma, moterys turi "uždarbiauti".

Pirmiausia prostitucija sovietų buvo neva persekiojama. Šiandien įsakyta policijai nekliudyti tai "profesijai". Toks tai bolševikų "rojus".

SENIAUSIEJI ŽMONĖS LIETUVOJE.

"Trimitas" paskelbė konkursą surasti seniausią žmogų Lietuvoje. Konkurso daviniai yra tilpę 165 "Trimito" numerų. Seniausieji žmonės sulig amžiaus skirstosi:

po 100 metų 7 žmonės,	po 116 metų 2 žmonės
" 101 " 2 " "	" 117 " 1 " "
" 102 " 4 " "	" 118 " 1 " "
" 104 " 4 " "	" 119 " 1 " "
" 105 " 5 " "	" 120 " 7 " "
" 106 " 1 " "	" 124 " 1 " "
" 107 " 2 " "	" 125 " 2 " "
" 108 " 2 " "	" 130 " 2 " "
" 110 " 4 " "	" 140 " 1 " "
" 111 " 2 " "	" 145 " 1 " "
" 115 " 4 " "	

Viso 56 seniausieji žmonės. Seniausias žmogus, pasirodo, Viršilas Adomas, turįs 145 metus. "Trimito" redakcija dokumentaliai patikrinusi seniausių žmonių amžių, rezultatus paskelbs vietos laikraščiuose ir per pasaulines telegramų agentūras.

UŽ PUDRĄ, DAŽUS...

1558 m. Anglijos karalių sostą buvo užėmus Enriko XIII duktė Elžbieta. Tada ji turėjo 25 metus amžiaus ir buvo netekėjusi; tokia ji pasiliko per visus 45 viešpatavimo metus. Ji buvo išleidusi dorai apsaugoti tokį įstatymą, kurs dabar guli archyvuose.

"Kas jos karališkosios didenybės karalaitės Elžbietos vyriškąjį pavaldinį stengsis prisivilioti pagalba dažų, pudros, korsetų, krinolinų, batukų aukštais užkulniais, arba dirbtino biusto — bus traukiamas teismo atsakomybėn už viliojimą, ir jungtuvės su tokiu asmeniu bus laikomos neteisėtomis"...

Griežtas anais laikais buvo tas įstatymas, tačiau nežinia kiek jis į moteris veikė. O, koks smalsumas ima, ką jos didenybė Elžbieta pasakytų, jei atsilankytų į mūsų šių dienų balių, kur sukinėjasi moteris apnuogintom kojom, plačiausiais dekolte ir kt...

VARPAS — ŽUVUSIEMS PAMINKLAS ITALIJOJ.

Italijos sostinėje Romoje Roneto pilies bokšte bus pakabintas didžiausias 7 tonų (pie 440 pūdų) svarumo varpas. Jis dirbamas iš armotų, kurias Italija atėmė iš priešininko didžiojo karo metu. Kiekvieną naktį, Ave Marija 12 valandą varpas skambins žuvusiems kariams paminėti.

Ant varpo bus išrašyti vardai miestų ir kaimų, prisidėjusių prie varpo nuliejimo. Atidarymo metu bus išrinkta iš visos Italijos jauna mergelė, kuri pirmą kartą skambins tuo varpu.

"Trimitas".

Žiūrime į Pavasarį be bcimės, kaip žydi ir pracina; a! bet jo žiedai tai stiklas, kuris rodo mūsų gyvenimą čionai: taip skuba ir mūsų paikas gyvenimas, mūsų žiedų diena bėga su kvietkais!

PETRAS MILIUS IR ST. BARTKIŪTĖ,

nariai L. Vyčių 17 kp., So. Boston, Mass., spalį 20 d. Šv. Petro bažnyčioj gerb. kun. K. Urbanavičiaus liko sujungti moterystės ryšiu. Petras Milius uolus darbuotojas katalikų organizacijose. St. Bartkiūtė-Milienė metai laiko atvyko iš Lietuvos, susipažino su Vyčių darbuote ir liko aktyve nare.

Pastabos.

—x—

IŠ VYČIŲ GYVENIMO.

— Š. m. sausio 20 dieną L. Vyčių Chicago apskritis iš savo izdo Lietuvos Pavasarininkams paskyrė 50 dolerių. Be to, prieš užgavėnes apskritis rengs pasilinksminimo vakarą, kurio pelnas eis Pavasarininkų ir a. a. stud. Jurgio Krasnicko Fondui.

Chicagiečių pavyzdys yra sektinas kitoms Vyčių kuopoms. Remkim savo bendraminčius Lietuvoj.

— Centro Valdyba paskutiniam posėdy svarstė apie narių vajų ir nužiūrėjo jo planus. Vajus manoma pradėt su kovo 1 diena.

— Pašalpos skyriaus įvedimo klausimas taip pat rūpestingai gvildenamas ir, be abejo, bus neuzilgo įvestas. Patogiausia jis bus pradėti su šių metų naujų narių vajum.

— Centro Valdyba ruošia anketą del pravedimo referendumo organizacijos vardo klausimui išspręsti. Iki šiol vadinomės Lietuvos Vyčiais. Anglu kalba vardas skambėjo "Knights of Lithuania". Gyvenam svetimoj šaly, tad ir vardą reik pasirinkti atsižiūrint į apystovas. Vardo keisti mus niekas neverčia. Balsuojant del vardo, vaduokimės protu, o ne jausmais ir ūpu. Isivaizduokim, kaip jaustūsi ir žiūrētų lietuvių tauta, jei Lietuvoj gyvena lenkai pasivadintu Knights of Poland (Lenkijos ricieriai)", žydai—"Knights of Palestina" ir tt.

Naujas vardas Seimo yra nustatyta: "Lithuanian Knights of America", lietuviškai — Amerikos lietuvių Vyčiai.

— Rytuose Vyčių judėjimas eina didyn. Naujos kuopos suorganizuota Maspeth, N. Y., Sheneccady, N. Y., paskui Braddock, Pa. Apsnūdusios kuopos krąpštosi akis ir domisi kas aplink dedas.

Ei, gana snūduriuoti! Laikas į darba stoti. Giliausiems Vyčių troškimams išsipildžius, lieka padėti tėvynės jaunimui — Pavasarininkams ir Ateitininkams.

— Vyčių 24 kp., Chicagoj, buvo labai sunykus. Dabar ji atbunda ir su kitomis kuopomis į bendrą darbą stoja. Š. m. sausio 24 dieną susirinkime kuopos pirmininku išrinko gerb. kleboną kun. Kudirką. Laimingos kloties!

— Vyčių 14-ji kuopa, Cicero, Ill., ima 24-tos kuopos pavyzdį — pakrikę nariai glaudžias į būrį ir žada darbuotis taip, kaip seniau darbavosi.

ĮVAIRIOS PASTABOS.

— "Trimitas", Šaulių organas, surinko žinių apie seniausius žmones Lietuvoj. Pasirodo, kad sulaukusių virš šimto metų amžiaus žmonių Lietuvoj yra daug. Seniausi Katrė Gerdžiuvienė — 140 metų ir Adomas Juozas Viršila — 145 metų.

Amerikos spauda neseniai rašė, kad seniausias žmogus pasauly gyvena Amerikoje. Jis turįs 137 metus amžiaus.

Jei Lietuvos seniausių žmonių metai bus prirodyti metrikais ir kitais dokumentais, tai žinių agentūrom bus pranešta, kad seniausi žmonės gyvena Lietuvoj.

— Šių metų pavasarį Lietuvos vyriausybė ruošiasi išleisti metalinius pinigus. Pinigai bus daromi iš aukso, sidabro, kupro — aliuminijaus monetose. Viso manoma išleisti 93,600,000 monetų 21,000,000 litų (2,100,000 dolerių) vertės.

Iki šiol apyvartoj ējo tik poperiniai pinigai.

— Kultūros Vajus eina. Chicagoj pasekmės geros. Kitos kolonijos ir gi neatsilieka. Atsiranda prakilnių žmonių, kurie pinigų ir darbu stengiasi mažinti besimokinančios studentijos ir moksleivijos vargą. Prakilniausias tikslas gaminant tautai šviesių pajėgų.

Kultūros Vajus — neturtingos mokslus einančios jaunuomenės viltis.

— 1923 m. spalio 1 d. pradžios mokyklų laisvoje Lietuvoj buvo 1878. Prieš karą jų buvo tik 300. Lietuva sparčiais žingsniais eina į skaistesnį rytojų.

— 1923 m. gruodžio 31 dieną Lietuvos Opera šventė trijų metų gvvavimo sukaktuves. Tą dieną buvo pastatyta "Traviata" — pirmutinė repertuaro opera.

Lietuvos Operos organizatorium buvo Kipras Petrauskas, kurio vardas yra pagarsėjęs ir už Lietuvos ribų.

Lietuvos Opera per tris metus puikiai išaugo. Dabar joj dalyvauja ir dvi amerikietės lietuviškos dainininkės — Vytė Ona Pocienė ir M. Rauskaitė.

— Š. m. rugpiučio 23 ir 24 d. Lietuvoj rengiama Pirmoji Dainos Diena.

Geriamo džiaugsmą iš Vasaros šventvietės ir Rudenio skanias kvapsnis; bet skubiai jų saulėtoms valandos skęsta į Žiemos bergždžią tamsumą. Pamąctyk, kaip tavo brangaus gyvenimo vaisinga diena taip dilsta Mirties tamsioj valandoj. Kun. Garesche, S. J.

Iš Centro Raštinės.

Vyčių Pašelpos Skyrius.

XI-tojo Seimo išrinkta pašelpos skyriui įvesti komisija uoliai darbuojasi. Įstatus jau sutaisė. Siomis dienomis jau pasiūsus kuopoms referendumu nubalsuoti (užgirti įstatus) Su kovo mėnesio pradžia jau galės nariai įstoti į pašelpos skyrių.

Kartu su pašelpos įstatais bus leista kuopoms referendumu balsuoti organizacijos vardo keitimą. Iki šiol mūsų organizacijos vardas buvo *Lietuvos Vyčiai*. Dabar, sulig XI-tame Seime iškelto klausimo, kuopos nuspręs, ar organizacijos vardas taip pasiliks, kaip iki šiol, ar bus keičiamas. Pataisytas organizacijos vardas angliškai bus: Lithuanian Knights of America, lietuviškai: Amerikos Lietuviai Vyčiai arba Amerikos Lietuvių Vyčiai. Del dviejų žodžių: "Lietuviai" ir "Lietuvių" Centro Valdyba tariasi, kuris žodis bus tinkamesnis. Kuopos balsuos, kad organizacijos vardas būtų nekeičiamas, arba kad būtų priimta pataisa sulig XI-tojo Seimo, kurią Centro Valdyba paduos balsavimui.

Referandumo balsavime tik tos kuopos ir nariai turės teisės balsuoti, kurios bus užsimokėjusios už pirmą pusmetį 1924 metų.

Kaip įvedimas pašelpos, taip ir vardo keitimas yra svarbu. Šiame balsavime kiekvienas narys ir kuopa privalėtų balsuoti ir kad jų balsai galėtų šiuos klausimus išspręsti, tai būtina turi užsimokėti už pirmą pusmetį 1924 metų.

Kuopos atsilikę su mokesčiais bus suspenduotos.

Pirmąjį šių metų "Vyčio" numerį išsiųsdami, pranešėme šių kuopų: 26-tos kp., Worcester, Mass., 32-ros kp., Minersville, Pa., 86-tos kp., Wanamie, Pa. ir 104-tos kp., Mahanoy City, Pa. nariams, kad po to numerio, jei neužsimokės, nebesiūsime daugiau organo. Išvardintos kuopos mokesčių neprisiuntė ir nieko nepranešė, tai "Vyti" sulaikome ir jei neužsimokės, kitame numery paskelbsime suspenduotomis. Išvardintos neužsimokėję kuopos daug dirbę organizacijos labui ir didžiama narių yra skolinę pinigų spaus-tuvės steigimo reikalams. Tiems nariams, kaipo spaus-tuvės rėmėjams, organą siūsime.

Mes jau iš prityrimo žinome, kad kuopos ir visi nariai nevien tik pageidauja, kad Centro Valdyba leistų "Vyti" punktualiai, bet reikalauja ir net grumoja. Centro Valdyba visuomet išpildys kuopų reikalavimus, jei tik kuopos atliks savo prievoles. Kuomet kuopos neužsimoka laiku — moka pusmečiu vėliau, — tuomet Centro

Valdyba ir neišgali leisti laiku "Vyčio". Kad organizacijos reikalai eitų tvarkoj, tai reikia patiems nariams ir kuopoms laiku ir pilnai užsimokėti mokesčius.

Kitam "Vyčio" numery bus finansinė apyskaita — pajamų ir išlaidų — už šių metų sausio mėnesį.

Vincas Rūkštalis,

Centro Raštininkas.

NAUJI NARIAI PRISIRAŠĖ PRIE L. VYČIŲ ORGANIZACIJOS PO XI-jo SEIMO.

Prie 1 kp., Montello, Mass. — 1(1) Petras Abražinskas, 2(2) Walter Baker, 3(3) Mykolas Kamandulis, 4(4) Franciška Kašėtaitė, 5(5) A. Mitkus, 6(6) P. Juozaitis, 7(7) Petras Stepulonis, 8(8) Rožė Svetkaitė, 9(9) Albina Viščiūniūtė.

Prie 4 kp., Chicago, Ill. — 1(10) Stanislova Bartkaitė, 2(11) Antanas Gurskis, 3(12) Antanas Jankauskas, 4(13) W. Kondokas, 5(14) A. Leknickas, 6(15) Leonas Lukošius, 7(16) Elena Mockaitė, 8(17) P. Micionis, 9(18) J. Savickaitė, 10(19) R. Tilmanas.

Prie 5 kp., Chicago, Ill. — 1(20) Povilas Masys.

Prie 7 kp., Waterbury, Conn. — 1(21) Jonas Janušaitis, 2(22) Vincas Janusaitis, 3(23) B. Kenausis, 4(24) H. Kaneusis, 5(25) A. Labinskas, 6(26) V. Mažeikaitė, 7(27) M. Pasačiūtė, 8(28) M. Petraitė, 9(29) A. Petrauskaitė, 10(30) E. Ulinskiūtė, 11(31) O. Valantiejuštė.

Prie 13 kp., Chicago, Ill. — 1(32) Pranė Adomavičaitė, 2(33) Elena Baltrukonaitė, 3(34) J. Benedikaitė, 4(35) Teofilė Bernotaitė, 5(36) Aleksas Girčius, 6(37) Anelė Gudelaitė, 7(38) Ona Juršiuštė, 8(39) Pranė Kačinskaitė, 9(40) Joana Malakauskaitė, 11(42) Onytė Mauraitė, 12(43) Onytė Pašakarnaitė.

Prie 16 kp., Chicago, Ill. — 1(44) Vincas Ališauskas, 2(45) H. Banakaitis, 3(46) Pranas Čizauskas, 4(47) J. Drauglas, 5(48) Ona Kalėdaitė, 6(49) Agnieška Lukoševičaitė, 7(50) Julius Lukoševičius, 8(51) Petronėlė Palubinskaitė, 9(52) Marijona Povilauskaitė, 10(53) Juozas Petrauskas, 11(54) A. Razmiūtė, 12(55) Ona Urbūtė, 13(56) M. Vadapalaitė.

Prie 17 kp., So. Boston, Mass. — 1(57) Steponė Bartkevičiūtė, 2(58) St. Danielus, 3(59) Sofija Jakubauskaitė, 4(60) Jokūbas Kamarauskas, 5(61) Sofija Kiaupaitė, 6(62) Veronika Marcinkoniūtė, 7(63) Paulina Mikalauskaitė, 8(64) Jonas Petrauskas, 9(65) Kazys Povilaitis, 10(66) Jonas Skuduris, 11(67) Jurgis Stepšys, 12(68) Uršulė Vilkaitė.

Prie 18 kp., Cambridge, Mass. — 1(69) Juozas Putramentas.

Prie 25 kp., Cleveland, Ohio. — 1(70) Margarieta Bakšiuštė, 2(71) Ona Banevičiūtė, 3(72) Ona Biliūtė, 4(73) Juozas Bartnikas, 5(74) Bronė Buknienė, 6(75) Uršulė Damidavičiūtė, 7(76) Uršulė Rukiūtė, 8(77) Pranas Sadauskas, 9(78) Alena Simonaičiūtė, 10(79) Rožė Simonaičiūtė, 11(80) Antanas Stepulevičius.

Prie 26 kp., Worcester, Mass. — 1(81) Anelė Anušauskiūtė, 2(82) Julė Našukaičiūtė, 3(83) Margarieta Našukaičiūtė, 4(84) Ona Paulukoniūtė, 5(85) Viktoras Sanus, 6(86) Andrius Šokvietis.

ANELE STRUGIŪTĖ,

narė Vyčių 6 kp., Hartford, Conn. Šių metų pradžioj baigus High School (aukštesniąją mokyklą) ir gavus pagyrimą už mokslą. Iš pat mažų dienų priklauso prie Vyčių, per praeitus 3 metus buvo nutarimų raštininke, pavyzdinga lietuvaite.

Prie 27 kp., Norwood, Mass. — 1(87) A. Bernatavičiūtė, 2(88) O. Vakaziūtė.

Prie 35 kp., West Pullman, Ill. — 1(89) A. Kiupelis.

Prie 41 kp., Brooklyn, N. Y. — 1(90) Juozas Balauskas, 2(91) Franciškus Brigaitis, 3(92) Ona Didvaliūtė, 4(93) Petronė Mazeikiūtė, 5(94) Jonas Rekštys, 6(95) Bronislova Rupeikaitė, 7(96) Vladas Rupeika, 8(97) Elena Šertvytaitė, 9(98) Kazimieras Skarulis, 10(99) Jonas Subačius, 11(100) Marijona Zolioniūtė.

Prie 47 kp., Waukegan, Ill. — 1(101) Jonas Mesickas, 2(102) Jonas Murevičius.

Prie 78 kp., Lawrence, Mass. — 1(103) Juozas Bauba.

Prie 79 kp., Detroit, Mich. — 1(104) J. Akson, 2(105) Silvestras Balčiūnas, 3(106) Ona Borki, 4(107) Juozas Dobilas, 5(108) Ona Kalvaitis, 6(109) E. Kalvaitis, 7(110) K. Kanas, 8(111) F. Kupstas, 9 (112) Fr Markūnaitė, 10(113) Vincas Rusilas, 11(114) Simonas Valiūnas, 12 (115) H. Villis.

Prie 82 kp., Gary, Ind. — 1(116) Antanas Mališauskas, 2(117) E. Mikelionis, 3(118) J. Rukus, 4(119) Stasė Šerauska.

Prie 84 kp., Chicago Heights, Ill. — 1(120) Petras Šimkus.

Prie 85 kp., Westville, Ill. — 1(121) Kazys Ašmis, 2(122) Adolfas Daujotis, 3(123) Marijona Daujotaitė, 4(124) Pranas Gumulauskas, 5(125) Karolina Novickaitė, 6(126) Nikodemus Rakauskas, 7(127) Jonas Sabaliauskas, 8(128) Bronius Stulginskas.

Prie 104 kp., Mahanoy City, Pa. — 1(129) Jonas Amaliavičius, 2(130) Vincas Jokubauskas, 3(131) Elena Jurcikoniūtė, 4(132) Veronika Lapinskiūtė, 5(133) Elele-

na Mašiuskiūtė, 6(134) Elena Šliuzeliūtė, 7(135) Agota Traskauskaitė, 8(136) Marijona Zdaniavičiūtė.

Prie 108 Kp., Schenectady, N. Y. — 1(137) J. Butinevičius, 2(138) Jonas Butinevičius, 3(139) Bronė Capauskiūtė, 4(140) Stasys Čizauskas, 5(141) Pranė Didžiavičiūtė, 6(142) Juozas Gaidys, 7(143) Paulina Grigaliūtė, 8(144) Domicelė Jonušiūtė, 9(145) Antanina Laurickiūtė, 10(146) Antanas Lukoševičius, 11(147) J. Lukoševičius, 12(148) J. Montrimavičiūtė, 13(149) Vitoldas Mantrimas, 14(150) Agota Potapiūtė, 15(151) Julė Sabutė, 16(152) Petras Služinskas, 17(153) H. Rameikiūtė, 18(154) Jonas Rameika, 19(155) Marė Rameikiūtė, 20 (156) Bronė Yansiūtė, 21(157) Zosė Yonusiūtė, 22(158) Ona Žemaičiūtė.

Prie 110 kp., Maspeth, L. I., N. Y. — 1(159) S. Brusack, 2(160) K. Brusack, 3(161) J. Čyzzas, 4(162) Ona Laukaitis, 5(163) Marė Laukaitis, 6(164) M. Sinkevičius, 7(165) M. Slapikas, 8(166) P. Slapikas.

Vincas Rūkštalis,

L. V. Centro Raštininkas.

Gyvenimo žiema dasiveja žmogų aukščiausiam stovy. Net karalius nepaliosuotas nuo gyvenimo žiemos paralyžiuojančios įtekmės.

Kaip žiemos šalnos sulaiko puikiausio medžio augimą ir išsiplėtojimą, taip gyvenimo žiaurios žiemos pažanga suturi ir gambiausiu (žmonių) darba.

Gyvenimo žiema atšaldo gaivius šaltinius to, kuris iš prigimties stiprus.

Gi gyvenimo žiema tik laikinai palengvinta geriausiais žmonių išgalvotais įtaisais.

Kun. A. J. Ambauen.

Ar myli gyvenimą? Tad neaikvok laiko, nes laikas tai hedega iš kurios Gyvenimas susidaro.

B. Franklin.

KAZYS DAUNIS,

L. Vyčių 79 kp., Detroit, Mich., narys, pasižymėjęs vadila, pereitus 2 metu ėjo kp. išdininko pareigas. Narių vajeaus metu daugiausia prirašė kuopon narių.

Kas Jaunimo Veikiama.

CHICAGO, ILL. L. Vyčių Chicagos apskričio susirinkimas. — Pastarasis apskričio susirinkimas buvo sausio 20 dieną Aušros Vartų parap. svetainėj. Atstovai buvo iš 4-tos, 5-tos, 13-tos, 16-tos, 24-tos ir 35-tos kuopų; nebuvo — 8-tos, 14-tos ir 36-tos.

Susirinkimą malda atidarė senos ir naujos valdybos vice-pirmininkas — Vytis A. Mureika. Paskaičius dieno tvarkę, Matas Zujus, "Vyčio" red. daro trumpą pranešimą iš Vyčių Centro darbuotės ir patiekia keletą inėšimų, būtent: paremti finansiniai Lietuvos Pavasarininkus, Vyčių karių, žuvusių kare, vėliavas siųsti Karo Muzėjun Kaune ir tt.

Susirinkimą užima vesti naujas pirmininkas — Vytis A. Budris.

Kai kurie senos valdybos nariai duoda raportus. Iš izdininko Vyčio A. Valonio raporte paaiškėjo apskričio finansinis stovis. Pereitais metais, nuo sausio 1 iki gruodžio 30-tos, viso įeigų buvo 547,95; išlaidų — 547,95. Turtas: cash izde — 26.21; L. Vyčių Chicagos apskričio chorui paskola — 200 dol., Dr. Al. M. Račkui paskola — 160 dol., Vyčių 36 kp. — 15 dol., W. F. Zaulevičiui — 25 dol., Vyčių Centrai paskola — 200 dol. Viso — 621.21.

Atsakomybė: M. Panavui — 10 dol. Lieka — \$616.21.

Kalbėta apie Vyčių apskričio chorą. Pranešėjai pastebėjo, kad choras auga nariais, tvirtėja dvasia. Choras mokosi operetę "Klaipėdos Julė", kurią statys š. m. kovo 30 d. Arian Grotto Temple teatre — vidurmiesty. Susirinkimas išrinko trijų asmenų komisiją, kuri padės darbuotis Choro pastatytai komisijai, kad koncertas nusisektų ir meno ir mediaginiu žvilgsniais. Į komisiją įėjo: Mureika, Šimulis ir M. Panavas.

Iškelta sumanymas apie sportininkų vakarienę. Ji bus surengta pradžioj sporto sezono. Rengimo komisijos rinkimas ir, apskritai, platesnis sporto reikalų aptarimas palikta sekančiam susirinkimui. Apskričio valdybai pavesta susižinoti su Sporto Sekcijos pirmininku, pakviesti jį į sekantį apskričio susirinkimą, kad tinkamai nušvietus ir sutvarkius sporto reikalus. Pavasaris, mat netoli. Sporto dvasia ir ūpas vėl atgija. Reik visa tai įstatyti į tinkamą vagą.

Del 16-tos vasario—Lietuvos nepriklausomybės šventės — išnešta pageidavimas uoliai dalyvauti kolonijų rengiamose iškilmėse.

Lietuvos Pavasarininkams susirinkimas iš apskričio kasos asignavo 50 dolerių. Susidarius izde daugiau liuosų pinigų, bus skiriama daugiau. Be to, prieš užgavėnes apskritis rengs pasilinksminimo vakarą, kurio pelną skirs Pavasarininkams ir a. a. stud. Jurgio Krasnicko Fondui. Vyčių ir Pavasarininkų bendradarbiavimo klausimas buvo plačiai kalbamas. Nutarta atsilipti į "Pavasario" Centro Valdybos atsišaukimą kas link suėjimo į artesnius santykius su Pavasarininkų kuopomis ir rajonais, keistis su Pavasarininkais organais ir tt.

Del Aukso Kardo išnešta pageidavimas šį sumanymą greičiau įvykdyti.

Susirinkimų tvarka liks ta pati ir šiais metais, tik susirinkimų pradėjimo laikas iš 2 val. p.p. pakeista į 2½ val. p.p. Nutarta griežtai prisilaikyti punktualumo.

Į A. L. R. K. Federacijos Chicagos apskritį atstovais išrinkta Matas Zujus ir Juozas Mickeliūnas.

Susirinkimas baigta malda.

M.

DETROIT, MICH. — L. Vyčių 102 kuopos metiniam susirinkime kuopos finansų raštininkė paaiškino kuopos stovi. Pasirodė, kad ši kuopa stovi greta didžiųjų kolonijų kuopų narių gausingumo žvilgsniu. Pilnai užsimokėjusių narių yra 119, nepilnai — 38.

1924 metams išrinkta tokia valdyba: dv. vadas — kun. Ig. Boreišis, pirm. — J. Kilikauskas, vice-pirm. — J.

Bartkus, fin. rašt. — F. Jarmakas, prot. rašt. — M. Andrilonaitė, izdin. — M. Cirkas, izdo globėjais: K. Balševičiūtė ir O. Slumpaitė, tvarkos žiūretoju — B. Mangolis, korespondentais: P. Jarmakas ir J. Bartkus.

Geros kloties, naujai valdybai!

Korespond.

WATERBURY, CONN. — Sausio 13-tą, L. Vyčių 7-ta kp. laikė mėnesinį susirinkimą. Naujoji, 1924 m., valdyba užėmė vietas. Ji tokia: dv. vadas — kun. J. J. Valantiejus, pirmin. — J. Mažeika, vice-pirmin. — A. Andriukevičiūtė, prot. raštin. — O. Gečionaitė, fin. raštin. — V. Vyturis, izdin. — R. Šobrinskas, izdo globėjai: P. Kevanas ir K. Sakalas.

Daug kuopos svarbių reikalų svarstyta. Nutarta šv. Juozapo par. mokyklai paskirti dvi dovanas po \$5.00, t. y. tiems mokiniams, kurie parašys geriausia temas: 1) "Religija" ir 2) "Tėvynė". Išrinkta komisija, kuri spres: kun. J. J. Valantiejus, A. Žiburiūtė, A. Aleksis, J. Janušaitis, A. Liutkiūtė.

Į susirinkimą apsilankė A. Aleksis, L. Vyčių Centro pirmininkas ir dabartinis šv. Juozapo par. vargonininkas, kuris visus narius pasveikines kvietė prie darbo.

L. Vyčių 7-ta kuopa tikisi daug nuveikti, sulaukus energingo vado.

Susirinkiman atsilankė svečias L. Šimutis, "Garso" redaktorius, kurs pasakė gražią kalbą.

K.

SO. BOSTON, MASS. Pramoga. — Sausio 13 d., L. Vyčių 17 kp. surengė pramogą. Žmonių buvo kupina po-važnytinė svetainė. Vakarą vedė P. Milius. Mūsų gerb. klebonas K. Urbanavičius pasakė įžanginę kalbą apie prakilnią Vyčių darbuotę tautybės ir katalikybės dirvose. Ragino jaunimą spiestis prie Vyčių, kad nepaskendus ištautėjimo ir bedievybės bangose. Sekė vaidinimas P. Vaičiūno trijų veiksmų pjesės "Prażydo Nuvytusios Gėlės". Vaidinime dalyvavo: Vainoro, gydytojo, rolėje — V. Medonis, Vainorienės, jo motinos — Sadauskaitė, Jono Putino, inžinieriaus — K. Povilaitis, Stasės Beržinskaitės, gydytojo sužiedotinės — M. Žukauskaitė, Vilkiennės, jos tetulės — M. Grilevičiūtė, Jonės Norkaitės agronomės — St. Motejūnaitė, Jevutės, Beržinskaitės tarnaitės — Z. Žukauskaitė, Jokūbo Pilvicko — V. T. Savickas.

Vaidinimas išėjo gvyvai ir į žiūrėtojus padarė gražaus įspūdžio. Bet tarno Jokūbo flirtas su tarnaitė Jevute labiausiai publikai patiko. Žinoma, jie ir mokėjo savo komiškas roles puikiai išpildyti. Kiti irgi gerai vaidino, nes visi, išskiriant Vyte Sadauskaitę, patyrę šios kolonijos aktoriai. Įvardintoji p-lė, nors pirmu kartu vaidino, bet parodė toj srity gabumų.

Pertraukose dainavo solo po keletą lietuviškų dainelių St. Motiejūnaitė, St. Paura ir A. Raudeliūnaitė iš Brightono. Pastaroji nors pirmu kartu čia dainavo, bet pasirodė turinti gana gerą ir puikų balselį. Reikia tikėtis, ji lavins jį. Visiems pianu akompanavo gerb. varg. M. Karbauskas. Taipgi dainavo ir Mag. Gribaitė, žymiausia šios apylinkės solistė. Jai akompanavo jos sesutė Onytė. Publikai jų visų dainavimas labai patiko ir trukšmingu plojimu kiekvieną privertė po dainelę priedo pridėti.

Pabaigoje visų mėgiamas aktorius ir solistas Stasys Paura pasakė monologą apie amerikoniškas madas, iš kurio visi iki sočiai prisijuokė.

Pasibaigus, patenkinta publika skirstėsi.

Teko girdėti, kuopai pelno liko apie 50 dol.

Koresp. pavaduotojas.

HARRISON IR KEARNEY, N. J.—Sausio 5-tą, L. Vyčių 90-ta kuopa turėjo vakarienę su šokiais. Buvo ir programos. Prieš vakarienę dainavo L. Vyčių vyrų cho-

ras dvi daini, P. K. Dupkūnaitė dainavo solo ir gražiu balsu publiką žavėte žavėjo.

Laikė vakarienės buvo pristatytas kalbėti L. Vyčių apskr. pirmininkas Kulikaitis, kuris plačiai paaiškino kaslink L. Vyčių darbuotės.

Antras kalbėjo moksleivis Tamošaitis, kurio kalba buvo įdomi, nes jis palygino ateivius su čia augusiu jaunu, kaip reikia prie jų prisitaikinti. Jei mes tokio jaunimo, kaip moksl. Tamošaitis, daugiau turėtume, tai kitaip mes gyvuotume.

Trečias buvo pristatytas vietinės kp. pirmininkas — J. Vaitkūnas. Savo kalba visus sujungė ir gerų patarimų davė. Po vakarienės dainavo vyrų choras (dvi daini), prisidėjus merginoms dainavo dvi daini mišras choras. Publika buvo patenkinta. Harrisono Vyčiai tokios vakarienės neturėjo, kokia buvo parengta sausio 6-tą d. Už tai garbė tenka mūsų varg. Pr. Odeliui už jo pasidarbavimą. L. Vyčių 90-ta kuopa taria ačių toms kuopoms, kurios parėmė mus, o ypač newarkiečiams.

Vietinė kuopa taria ačių savo nariui M. Kaukliui ir jo žmonai, kurie nenulstantieji dirba kuopos naudai. Kada tik būna kuopos koks parengimas, tai prie darbo vis M. Kaukliai.

Šokiams smuika grojo p-lė P. Navickaitė, pianu O. Amšiūtė.

Harrisono žvaigždutė.

HARTFORD, CONN. — Praeitais metais L. Vyčių veikimas buvo apmiręs. Priežasties čia neieškosime. Bet pradėdant naujus metus pramatoma, kad bus žengiama pirmyn, nes išrinkta nauja darbšti valdyba: pirmininkas — Juozas Žilinskas, vice-pirmininkas — Petras Jesminas, finansų rašt. — K. Songailiūtė, nutarimų rašt. — K. Jesmintaitė, išdin. — Andrius Pateckis. Vyčių Kliūbo komitetas: Vincas Gegužis, Bronis Staskevičius ir Viktoras Žemaitis.

Raporteris.

SPRINGFIELD, ILL.

First of all, one must extend their best wishes to the newly elected officers of the 48th Council of the Knights of Lithuania consisting of John Adomaitis, Pres., Victor Alaunis, Vice-Pres., Helen Bucevičiūtė, Fin. Sec'y, Anna Gudauskas, Sec'y., Josephine Sugentas, Treas., Anna Adomaitis and Anthony Alaunis, Trustees. May 1924 be greater than ever for Springfield.

Yes, Santa Claus visit us and brought a little remembrance for all the kiddies, besides goodies to eat. Not only the kiddies were remembered but even the Juniors and Seniors went home with something under their arms. The Christmas party spirit is very good, and I trust that the local branch will continue to sponsor the party every year.

December 30th marked the farewell of our much beloved president, Mr. Aleksis. The little play "Nesipriešink" given by the Juniors was well received by the public. Following the play, a short concert was given under the direction of Mr. Aleksis for the last time. Then, a shortfarewell address was given by Mr. Aleksis, and representatives from the K. of L. Branch and Catholic Women's Alliance expressed their regrets and thanked him for all the co-operation they had received, presenting him with tokens for remembrance. There is no need of telling how we regretted this event, but we wish Mr. Aleksis the best success attainable in his new undertaking. Not only did we bid farewell to our past president, but during the concert, Miss Helen Brazaitis sang her last solo in Springfield, now making her home in Chicago and developing her voice. The branch through Miss Bucevičiūtė extended our best wishes and presented her with a little gift in appreciation of the faithful work rendered the club. We hope to see our Helen in the first ranks in Chicago.

Much praise must be bestowed upon our Juniors. What a surprise—when our marched Miss Mankus at the piano, Urbanskas with his violin, Bakunas and his banjo, and Andruskevičius at the drums. Thus, our Juniors Orchestra made their appearance for the first time, and we needn't tell you how delighted we are. Keep up and we will do our best to help you.

A Participant.

—X—

REDAKCIJOS ATSAKAI.

El. M—tei. "Apleidžiant Tėvynę" ir "Mergelės daina" — gavom. Netinka. Eiles rašant, reik prisilaikyti tam tikrų taisyklių. Pamėginkit proza.

J. M. J. "Todel ir nesirūpinam" — parašyta per šurkščiu, pamokslingu tonu.

Jonui Z—niui. Tamistos rašinį išspausdinus kitam laikraščiui, mums prisiųstą atidedam į šalį.

P. Kalechus. "The honor of the name of his country" — netinka. Parašytas silpnai etimologijos ir sintaksės žvilgsniais..

CHICAGOS VYČIŲ KUOPOMS PRANEŠIMAS.

Š. m. vasario 10 dieną, šv. Petro ir Povilo par. salėj West Pullman, Ill. bus L. Vyčių Chicago Apskričio mėnesinis susirinkimas. Kuopų atstovai teiks punktualiai susirinkti. Pradžia — 2½ val. po pietų.

V A L D Y B A .

LIETUVOS VYČIŲ CENTRO VALDYBA.

Dvasios Vadas — *kun. Ignas Boreišis*,
3553 Dix Ave., Detroit, Mich.

Pirmininkas — *komp. Aleksandras Aleksis*,
46 Congress Ave., Waterbury, Conn.

Vice-Pirmininkas — *Mikas Bagdonas*,
717 W. 18th St., Chicago, Ill.

Raštininkas ir Administratorius —
Vincas Rukštalis,
4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

Iždininkas — *Antanas Valonis*,
2322 W. 22nd Pl., Chicago, Ill.

Iždo Globėjai — *A. Rubliauskaitė*,
309 So. Kildare Ave., Chicago, Ill.

J. Gedminaitė,
1800 S. 11th St., Springfield, Ill.

Redaktorius — *Matas Zujus*,
4736 So. Wood St., Chicago, Ill.

